

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOJ REVIZIJI MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-622/15

Sarajevo, juli 2015. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1.	Uvod	5
2.	Postupanje po ranijim preporukama	5
3.	Sistem internih kontrola	8
4.	Budžet	10
5.	Planiranje i izvještavanje o radu	11
6.	Pregled rashoda budžeta.....	12
6.1	Tekući izdaci	12
6.2.	Kapitalni izdaci	17
6.3.	Tekući grantovi.....	17
7.	Bilans stanja	18
8.	Javne nabavke.....	24
9.	Ostalo	30
10.	Korespondencija.....	34
III	PRILOG	35
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA.....		35
Pregled rashoda budžeta za 2014. godinu		
Bilans stanja na 31.12.2014. godine		
Izjava o odgovornostima rukovodstva		

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (bilansa stanja, pregleda prihoda, primitaka i finansiranja, pregleda rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, posebnih podataka o plaćama i broju zaposlenih, pregleda dinamike zapošljavanja, pregleda stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregleda kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio) u **Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine.

Pored finansijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva sa odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju uticaja na finansijske izvještaje za 2014. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. **Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH**. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje u skladu sa **Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonom o javnim nabavkama BiH** i drugim odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenljivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i drugim propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i drugim propisima.

Mišljenje

Vjerujemo da su pribavljeni revizioni dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnov za mišljenje sa rezervom

1. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja, u dijelu vezano za popis sredstava, obaveza i potraživanja, isti nije u cijelosti izvršen u skladu sa važećim propisima;
2. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja u dijelu koji se odnosi na pokretnu perspektivnu imovinu, odnosno na dio perspektivne imovine koji nije procijenjen i uknjižen u poslovne knjige Ministarstva, a koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva;
3. Kao što je navedeno pod tačkom 8. Izvještaja koja govori da još uvijek nije uspostavljen efikasan i pouzdan sistem javnih nabavki, a vezano za provođenje pojedinih procedura javnih nabavki i realizacije ugovora.

Mišljenje sa rezervom

Prema našem mišljenju:

- Finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na 31.12.2014. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim za moguće efekte navedene u Osnovi za mišljenje sa rezervom,
- Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje sa rezervom.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na:

- Tačku 7. Izvještaja vezano za kratkoročne obaveze i razgraničenja u dijelu koji se odnosi na evidentiranje rashoda za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu;
- Tačku 9. Izvještaja u dijelu koji se odnosi na potencijalne obaveze Ministarstva;
- Tačku 9. Izvještaja koja se odnosi na slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih (naturalnih) donacija.

Sarajevo, 07.07.2015. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je osnovano Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Prema odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine² i Zakona o odbrani³ Ministarstvo je nadležno za:

- stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta, kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine;
- nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Oružane snage);
- predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezano za pitanja odbrane;
- izradu, pregled i ažuriranje odbrambene politike Bosne i Hercegovine koju odobrava Predsjedništvo Bosne i Hercegovine;
- izradu i odobravanje politika i propisa u pogledu organizacije, administracije, obuke, opremanja i upotrebe Oružanih snaga;
- osiguravanje da Bosna i Hercegovina poštuje međunarodne obaveze vezano za pitanje odbrane;
- aktiviranje jedinica rezervnog sastava i kategorija rezervista za sve operacije, izuzev planirane obuke;
- razmještaj ili upotrebu bilo kojeg dijela Oružanih snaga van Bosne i Hercegovine za sve operacije ili aktivnosti obuke;
- izdavanje instrukcija načelniku Zajedničkog štaba Bosne i Hercegovine za upotrebu ili razmještanje bilo koje jedinice Oružanih snaga unutar Bosne i Hercegovine za potrebe koje nisu obuka;
- uspostavljanje postupaka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlaštenju danom od Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- ustanovljavanje postupaka koji osiguravaju transparentnost dužnosti Ministarstva i ostale nadležnosti definisane u Zakonu.

Odredbama Zakona o odbrani definisane su organizacione i administrativne te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva BiH.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2013. godinu o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji te izrazio mišljenje sa rezervom na neevidentiranje pokretne perspektivne imovine, precjenjivanje kratkoročnih tekućih obaveza, popisa imovine, obaveza i potraživanja te neuspostavljanje efikasnog i pouzdanog sistema javnih nabavki, uz isticanje predmeta vezano za nepostojanje plana borbe protiv korupcije, racionalizaciju troškova službenih vozila i potencijalne obaveze u vezi sudskih sporova.

Ministarstvu su predložene preporuke kojima se sugeriše preduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju. Ministarstvo je dostavilo odgovor Uredu za reviziju u skladu sa članom 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 42/03.

² Službeni glasnik BiH broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09.

³ Službeni glasnik BiH, broj 88/05.

Osvrtom na preporuke revizije date u Izvještaju o reviziji za 2013. godinu te uvidom u preduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

- **Realizovane preporuke:**

Donesen je Plan djelovanja protiv korupcije u Ministarstvu koji sadrži sljedeća dokumenta: Politike za izgradnju integriteta, sprečavanje i borbu protiv korupcije u Ministarstvu, Akcioni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama za 2014. godinu i Plan integriteta Ministarstva sa jasno definisanim mjerama i aktivnostima.

Ministarstvo je, u cilju jačanja funkcije interne revizije izvršilo kadrovsko jačanje interne revizije.

Uspostavljena je informatička podrška koja osigurava sveobuhvatne evidencije perspektivne pokretne vojne imovine.

Akontacije za putne troškove su isplaćivane na osnovu realne procjene troškova puta.

Ministarstvo je donijelo Odluku o stavljanju van snage Odluke o regulisanju isplate dnevnica vozačima.

Nisu uočene isplate iz blagajne koje nisu evidentirane u blagajničkom dnevniku.

Na osnovu prezentiranih informacija, u toku 2014. godine bila je jedna Odluka o isplati obaveza iz prethodnih godina u iznosu od 5.569 KM, od kojih je isplaćen iznos od 2.735 KM, što predstavlja značajno smanjenje ove vrste isplata u odnosu na prethodne godine.

U postupcima javnih nabavki za usluge opravke i održavanja opreme tehničke specifikacije su sveobuhvatnije i sastavljene na način da minimiziraju postojanje nepredviđenih usluga, radova i rezervnih dijelova.

Ministarstvo je donijelo Naređenje kojim je definisalo izgled i obavezu jednoobraznosti izgleda ugovora o smještaju zaposlenih.

Kreirana je rezervna kopija podataka i omogućena je kontrola zapisa u postojećem sistemu plaća kroz "log-fajlove".

Instalirana je nabavljena mrežna oprema te su povezane preostale lokacije putem SDH mreže.

- **Preporuke čija je realizacija u toku:**

Još uvijek nije na svim nivoima uspostavljen sistem internih kontrola koji će u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvještavanja, eliminisati slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

Ministarstvo je poduzelo značajne aktivnosti u vezi procjene i uknjiženja pokretne perspektivne vojne imovine. Procijenjene vrijednosti imovine vezano za motorna vozila i letjelice unesene su u poslovne evidencije ministarstva pod šifrom naslijeđeno. Aktivnosti procjene i unosa u poslovne knjige preostale imovine uključujući i dio vozila su u toku.

Riješen je dio potraživanja za uplaćene avanse, međutim ista još uvijek nisu zatvorena. Također nisu riješena evidentirana potraživanja od osoba kojima je istekao mandat.

Nisu vršene isplate za prvi i zadnji dan putovanja u slučaju kada je osigurana ishrana i smještaj na službenom putu, dok se i dalje ne vrši prilaganje poziva od strane organizatora.

- **Nerealizovane preporuke:**

Iako je Ministarstvo pokrenulo određene aktivnosti na prikupljanju imovinsko pravne dokumentacije, pitanje nepokretne perspektivne vojne imovine Ministarstva kao dio opće problematike državne imovine nije još uvijek riješeno, tako da ista nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva.

Proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine nije još uvijek izvršen (kod Oružanih snaga je 27 neperspektivnih lokacija, od kojih je 11 spremnih za predaju vladama entiteta⁴).

Nije riješeno pitanje ostale pokretne imovine objavljene u službenom glasniku koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva.

Ministarstvo nije poduzimalo značajnije aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja profesionalnih vojnih lica⁵.

Ministarstvo finansija i trezora BiH je, na prijedlog zajedničke komisije, zaključilo ugovor za nabavku novog sistema za obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu, ali implementacija ugovora ne teče planiranom dinamikom i nije realizovana do kraja 2014. godine.

Vezano za službena vozila, nisu preduzimane značajnije aktivnosti po pitanju opravdanosti postojećeg voznog parka, nije uspostavljena efikasna kontrola utroška sredstava za upotrebu vozila.

Nisu nam prezentirane informacije da je izvršena procedura uništenja za opremu rashodovanu u 2012. godini kako to nalaže Pravilnik o računovodstvu.

Redoviti godišnji popis ponovno nije proveden u skladu sa relevantnim propisima i samom svrhom popisa.

Prijedlog pravilnika o obrazovanju, usavršavanju za aktivne vojne osobe još uvijek nije upućen Vijeću ministara BiH na saglasnost.

Ministarstvo je u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, ponovno evidentiralo određene troškove suprotno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu.

Nisu preduzimane aktivnosti vezano za provođenje i evidentiranje poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija, sa naglaskom na stalna sredstva.

Ponovno je na bazi provedenih revizorskih procedura utvrđeno kako postoje neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima.

Ministarstvo nije sačinilo detaljnu analizu svih procedura javnih nabavki, lociralo probleme u sistemu i iste otklonilo kako bi se javne nabavke mogle provoditi na propisani način i izbjegli budući sporovi.

Ministarstvo nije Internim aktom definisalo obavezu vođenja evidencija o primljenim bankovnim garancijama, način njihovog čuvanja i odlaganja, kao i odgovornost za blagovremeno postupanje po istim. Bankarske garancije i dalje stoje kod referenta koji provodi nabavku.

⁴ Dinamika ovog procesa ovisi o nižim nivoima vlasti.

⁵ Problematika smještaja detaljnije obrađena u izvještaju revizije učinka „Smještaj aktivnih vojnih lica u Ministarstvu Odbrane BiH“.

3. Sistem internih kontrola⁶

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usaglašenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Sistem internih kontrola koji definiše pitanje raspolaganja i evidentiranja imovine, kreiranje jasnih i preciznih pravila i procedura potrošnje za značajnije troškove, procedure izvještavanja itd., po mišljenju revizije nije u cijelosti kreiran u skladu sa COSO modelom od 5 komponenti. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sistema internih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

Na osnovu provedene revizije može se konstatovati kako je Ministarstvo preduzimalo određene aktivnosti na unaprjeđenju sistema internih kontrola, kao što su: aktivnosti na procjeni i evidentiranju u poslovnim knjigama vrijednosti materijalnih sredstava pokretne perspektivne vojne imovine, ostale perspektivne imovine, pripremi neperspektivne nepokretne imovine; aktivnosti vezano za realizaciju ranije datih avansa; aktivnosti vezano za razvoj sistema standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta; značajno su smanjene isplate obaveza iz prethodnih godina; donesen je Plan djelovanja protiv korupcije u Ministarstvu koji sadrži između ostalog i Plan integriteta Ministarstva sa jasno definisanim mjerama i aktivnostima; izmijenjen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju te je izvršen prijem kadrova u cilju jačanja funkcije interne revizije.

Međutim, pored pokrenutih aktivnosti, revizijom Ministarstva su uočene određene slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola te postoji prostor za poboljšanje i nadogradnju istog. Kao značajnije (sisteme) nedostatke navodimo sljedeće:

- **Još uvijek neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom** što predstavlja rizik za efikasno i transparentno upravljanje javnim sredstvima te smetnju pri realizaciji programskih ciljeva Ministarstva. Neriješen status imovine predstavlja problem i sa gledišta računovodstvenog evidentiranja i obavljanja popisa imovine. Rješavanje pitanja vojne imovine nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i predstavlja svojevrsno političko pitanje⁷;
- **Neadekvatno finansijsko upravljanje sredstvima iz ranijih perioda** koje se reflektuje i na tekuće poslovanje Ministarstva. Naime još uvijek nisu u cijelosti opravdani dati avansi iz ranijih godina, nisu naplaćena potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika, nije riješeno evidentiranje, odnosno realizacija depozita uplaćenog 2011. godine za nabavku materijalno tehničkih sredstava za provođenje protuminskih akcija;
- **Još uvijek nedovoljno pouzdan i efikasan sistem javnih nabavki** - uočene su brojne slabosti sistema pri provođenju procedura javnih nabavki i u primjeni važećih propisa.

Potrebno je, u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvještavanja, na svim nivoima uspostaviti sistem internih kontrola koji će eliminisati navedene slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

⁶ Sistem internih kontrola je jedinstven proces kojeg uvodi rukovodstvo i zaposleni institucije, a osmišljen je za pružanje razumnih uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opšti ciljevi: efikasne poslovne operacije, pouzdano finansijsko izvještavanje, usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima i zaštita imovine.

⁷ Početkom 2012. godine postignut je sporazum političkih lidera o principima raspodjele nepokretne vojne imovine, međutim još uvijek nisu konkretizirane radnje po pitanju nepokretne vojne imovine (procjena imovine, uknjižba vlasništva, evidentiranje u poslovnim knjigama).

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Ministarstvom rukovodi ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra odbrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra odbrane za upravljanje resursima. Veličinu, strukturu i lokaciju Oružanih snaga predlaže ministar odbrane, a prijedlog usvaja Predsjedništvo BiH.

Zakon o odbrani BiH definiše Zajednički štab Oružanih snaga kao stručno stožerno tijelo podčinjeno ministru odbrane, koje je odgovorno za planiranje, organizovanje i izvršenje naloga i zapovijedi ministra odbrane.

U Ministarstvu se državni službenici, zaposlenici i aktivna vojna lica raspoređuju na poslove i zadatke u skladu sa važećim zakonima i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva od 28.07.2006. godine su propisane nadležnosti, način rukovođenja i sistematizacija radnih mjesta u Ministarstvu. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji predlaže Ministarstvo, a potvrđuje ga Vijeće ministara BiH. Unutrašnja organizacija u Ministarstvu zadovoljava potrebe za ljudskim resursima i ne koriste se drugi vidovi zapošljavanja. Ministarstvo sprovodi sveobuhvatnu analizu opisa poslova radnih mjesta sistematizovanih u Ministarstvu kroz koju nastoji da sagleda funkcionalnost u skladu sa odobrenom sistematizacijom.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Ministarstva. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažniji: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definisanje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, proces selekcije, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

Rukovodeći državni službenici razvijaju vještine i stručnosti kroz programe obuke Agencije za državnu službu, Direkcije za evropske integracije BiH, Program ProAccession kao i učenje engleskog jezika u Ministarstvu. Za navedene obuke ne izdvajaju se posebna finansijska sredstva, Agencija za državnu službu BiH i Direkcija za evropske integracije BiH realizuje obuke iz svojih budžeta.

Ministarstvo je u prethodnom periodu, u cilju definisanja strateških opredjeljenja u sistemu upravljanja ljudskim resursima, donijelo niz politika upravljanja i razvoja ljudskih resursa: Politika razvoja funkcije menadžmenta ljudskih potencijala (HRM) u Ministarstvu, Politika profesionalnog razvoja i upravljanja karijerom vojnih lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. Svrha Politike razvoja HRM- a u Ministarstvu jeste omogućavanje izgradnje novih i jačanja postojećih kapaciteta u procesu upravljanja ljudskim potencijalima unutar civilnih struktura sistema odbrane. U cilju implementacije usvojenih politika, sačinjeno je više pravilnika i procedura.

Ministarstvo provodi ocjenjivanje rada državnih službenika u skladu sa Pravilnikom o načinu ocjenjivanja rada državnih službenika u institucijama BiH, a ocjenjivanje rada vojnih lica vrši se u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. U 2014. godini nije bilo primjera negativne ocjene rada državnih službenika.

- **Interna revizija**

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica interne revizije u institucijama BiH⁹, Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. Pravilnikom je predviđeno da internu reviziju obavlja Jedinica za internu reviziju u kojoj su predviđena četiri radna mjesta i

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12.

to rukovodilac Jedinice i tri stručna savjetnika za internu reviziju. U 2014. godini u internoj reviziji su bila angažovana dva izvršioca, rukovodilac Jedinice i jedan stručni savjetnik. Početkom 2015. godine došlo je do kadrovskog jačanja interne revizije zapošljavanjem jednog stručnog savjetnika, a procedura prijema drugog savjetnika je u tijeku. Rad interne revizije zasnovan je na procedurama planiranja, izvršenja i izvještavanja u skladu sa standardima interne revizije, te Priručniku propisanom od Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH. Godišnjim planom predviđeno je pet revizija koliko je i izvršeno. Pored redovitih aktivnosti, Jedinica za internu reviziju je davala i stručna mišljenja po zahtjevima iz Kabineta ministra.

4. Budžet

Ministarstvo je, shodno finansijskom ograničenju, potrebama Ministarstva i Oružanih snaga i prihvaćenim obavezama, uputilo zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2014 godinu u dva dijela i to: Budžetski zahtjev do finansijskog ograničenja u iznosu od **287.589.000 KM** i to za tekuće izdatke iznos od 283.015.000 KM, kapitalne izdatke iznos od 4.274.000 KM i grantovi iznos od 300.000 KM (tekući i kapitalni grantovi). Aneks budžetskog zahtjeva u iznosu od 19.102.000 KM. Ukupni budžetski zahtjev sa Aneksom za 2014. godinu iznosio je 306.691.000 KM.

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014.¹⁰ godinu, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od **282.854.000 KM**. Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu, budžet Ministarstva je umanjen za 2.201.000 KM ili 1% kako bi se osigurala pomoć stanovništvu na područjima ugroženim poplavama, te je Ministarstvo u 2014. godini raspolagalo s budžetom od **280.653.000 KM**. Nakon tehničkih izmjena u kontnom planu u odnosu na rebalans, tekući izdaci su smanjeni, a kapitalni povećani za 169.000 KM.

U toku godine Ministarstvu su odobrena sredstva iz tekuće rezerve budžeta institucija BiH u iznosu 380.000 KM u svrhu finansiranja izdataka koji proisteknu iz djelovanja helikoptera za pomoć civilnom stanovništvu na teritoriji pogođenoj poplavama.

Ministarstvu su prenesena neiskorištena sredstva za kapitalna ulaganja iz 2013. godine u iznosu 7.480.000 KM za remont helikoptera. Također, Ministarstvu su odobrene novčane donacije u ukupnom iznosu 2.343.803 KM, tako da je Ministarstvo u 2014. godini raspolagalo sa budžetom od **290.856.803 KM**.

Na osnovu Odluke o prestrukturiranju rashoda Ministarstva finansija i trezora BH broj: 05-16-2-9050-4/14 od 12.12.2014. godine Ministarstvu je odobreno prestrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od 4.740.427 KM ili 1.69 %. Restrukturiranjem je izvršeno smanjenje pozicija naknada troškova zaposlenih (400.000 KM), izdaci za tekuće održavanje (2.634.150 KM), nabava opreme (1.610.027 KM) i nabava stalnih sredstava u obliku prava (96.250 KM), a povećani su: bruto plaće i naknade (300.000 KM), putni troškovi (100.000 KM), izdaci telefonskih i poštanskih usluga (30.600 KM), izdaci za energiju i komunalne naknade (632.900 KM), nabavka materijala (621.190 KM), izdaci za usluge prijevoza i goriva (1.752.528 KM), troškovi zakupa (15.000 KM), izdaci za osiguranje i troškove platnog prometa (184.800 KM) i ugovorene usluge (1.103.409 KM).

Ukupno ostvareni rashodi Ministarstva u 2014. godini iznosili su 275.105.933 KM, od čega se na budžetska sredstva odnosi 274.923.426 KM, a na novčane donacije 182.507 KM. U odnosu na budžetom odobrena sredstva, izvršenje budžeta iznosi gotovo 95%. Manje izvršenja u

¹⁰ 'Službeni glasnik BiH, broj: 104/13.

odnosu na odobrena budžetska sredstva se najvećim dijelom odnosi na kapitalne izdatke. Naime, sredstva u iznosu od 7.480.000 KM, koja su budžetom odobrena za remont helikoptera, naknadno su, posebnom odlukom Vijeća ministara BiH odobrena da se realizuju kao višegodišnji projekt, tako da nije bilo izvršenja budžeta za ove namjene. Odstupanja izvršenja na ostalim pozicijama uglavnom su uzrokovana problemima u provođenju procedura javnih nabavki. Izvršenje doniranih sredstava iznosilo je 182.507 KM (manje od 8% u odnosu na raspoloživa sredstva) što je detaljnije opisano u tački 9. Izvještaja - Donacije.

Od ukupno realizovanih budžetskih sredstava u 2014. godini (274.923.426 KM), 69% sredstava utrošeno je na bruto plaće i naknade troškova zaposlenih (189.900.913 KM), a za sve ostale rashode (tekuće i kapitalne) realizovano je 31% budžeta.

5. Planiranje i izvještavanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvještaj o radu**

Strateško planiranje: Strateško planiranje na nivou Ministarstva i Oružanih snaga zasnovano je na strateškim konceptualnim dokumentima¹¹.

Još uvijek je u toku usvajanje dokumenta Pregled odbrane BiH, čiji je sastavni dio dokument Dugoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga. U njemu se operacionalizira vizija razvoja Oružanih snaga definisana Odbrambenom politikom BiH te pravci i ciljevi razvoja Oružanih snaga. Navedeni dokument bi trebao dati stratešku viziju razvoja odbrambenoga sistema BiH do 2020. godine. Svi dokumenti vezani za strateško planiranje su zasnovani na relevantnim zakonima i objavljeni su na internet stranici Ministarstva.

Program rada: Program Rada Ministarstva za 2014. godinu sadržavao je ukupno 113 programskih aktivnosti, od čega 91 tematska, 11 normativnih i 11 međunarodnih aktivnosti. Težište aktivnosti Ministarstva utvrđene Programom rada za 2014. godinu su: završetak izrade i usvajanje dokumenta Pregled odbrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga 2011.-2020. godina, razvoj civilno vojne saradnje i pomoći civilnim organima vlasti, okončanje implementacije reformskih rješenja iz prethodne reforme u području odbrane, obuka Oružanih snaga, aktivnosti u okviru Programa partnerstvo za mir i stvaranje uslova za evroatlanske integracije uključujući i međunarodne mirovne misije, jačanje međunarodne saradnje te nastavak formalnog konstituisanja sistemskih dokumenata. Navedene aktivnosti su identične težištu aktivnosti iz Programa rada Ministarstva za 2013. godinu.

Izvještaj o radu: Ministarstvo je dostavilo Izvještaj o radu za 2014. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH te Vijeću ministara BiH.

U skladu sa definisanim zakonskim nadležnostima, težište rada Ministarstva u 2014. godini bilo je usmjereno na realizaciji: programskih poslova i zadataka iz nadležnosti Ministarstva kao organa uprave Bosne i Hercegovine; aktivnosti pridruživanja NATO-u; završetka prethodnih reformskih aktivnosti. Aktivnosti Ministarstva odbrane BiH su realizovane u saradnji sa svim institucijama Bosne i Hercegovine i uz stručnu podršku NATO štaba u Sarajevu i EUFOR-a.

Prema Izjavi o odgovornosti ministra Ministarstva, svi planirani programski zadaci su uglavnom u potpunosti realizovani izuzev aktivnosti u vezi izrade i usvajanja dokumenta Pregled odbrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020.godine i izrade planova implementacije.

¹¹ Odbrambena politika BiH (odobrena od Predsjedništva BiH 2008. godine), Politika odbrambenog planiranja (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Politika upravljanja odbrambenim resursima (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Smjernice za odbrambeno planiranje (odobrene od ministra odbrane u januaru 2013. godine za razdoblje do 2018. godine), Koncept sistema programiranja, planiranja, budžetiranja i izvršenja.

Tokom 2013. godine formirana je komisija za procjenu informatičke opreme i sredstava veze te komisija za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih mašina i uređaja naslijeđenih od entitetskih ministarstava odbrane, koje su radile na procjenama vrijednosti navedenih sredstava. Po prezentiranim podacima iznos za unos u poslovne knjige za sredstva veze i informatičku opremu bi trebao iznositi 3.242.475 KM, a namještaj i ostale mašine i uređaji bi trebali iznositi 3.856.549 KM. Sa datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja naslijeđene imovine Ministarstva su još uvijek u toku. Također implementacija Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane i Plana vraćanja ostale pokretne vojne imovine vladama entiteta je u toku. Sa vladama RS i FBiH, prema informaciji iz Izvještaja Ministarstva, postignut je dogovor da se proces realizuje do kraja 2015. godine.

Prema navodima iz Izvještaja o radu, Ministarstvo je u potpunosti realizovalo 80 aktivnosti, djelimično je realizovano 27 aktivnosti, a 6 aktivnosti je ostalo nerealizovano. Stepenn realizacije programa rada u 2014. godini je 71%. U Izvještaju se navodi kako su ostvareni značajni rezultati pri pružanju pomoći civilnim vlastima u spašavanju ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih katastrofa, npr Oružane snage su uspješno odgovorile u toku poplava na preko 200 zahtjeva civilnih struktura vlasti. Oružane snage su, tokom 2014. godine, deminirale ukupno 3.576.318 m² ili 95,2 % od ukupnog godišnjeg plana protivminskih akcija za 2014. godinu što je za 1.386.212 m² ili 63,29% više u odnosu na 2013. godinu.

U Izvještaju o radu za 2014. godinu istaknuti su problemi koji su uticali na funkcionalnost rada Ministarstva. Kao problemi se navode nedostatak finansijskih sredstava koji ne dozvoljava modernizaciju Oružanih snaga te nedovoljna opremljenost savremenim tehničkim, informatičkim i komunikacijskim sredstvima.

- **Prevenција korupcije**

Strategija za borbu protiv korupcije: Ministarstvo je u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije donijelo i usvojilo određena dokumenta koja se odnose na borbu protiv korupcije i to: Politika za izgradnju integriteta, sprečavanje i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, usvojena decembra 2013. godine; Akcioni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, odobren 24.06.2014. godine i Plan integriteta Ministarstva, donesen 27.11.2014. godine. Izvještaj o konačnom stepenu implementacije pojedinačnih mjera Akcionog plana je dostavljen Agenciji za borbu protiv korupcije dana 09.01.2015. godine.

Politikom izgradnje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama, precizirano je da Ministarstvo daje smjernice i odobrava obuku u oblasti izgradnje integriteta, prevencije, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama. Pripadnici Ministarstva učestvuju na seminarima i radionicama u zemlji i inostranstvu, koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije, a dio pripadnika Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a.

6. Pregled rashoda budžeta¹²

6.1 Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Bruto plaće realizovane su sa 31.12.2014. godine u iznosu od 189.900.913 KM. Ukupan broj zaposlenih u Ministarstvu ostvaren sa 31.12.2014. godine iznosio je 10.011, koliko je i

¹² Pregled rashoda budžeta za 2014. godinu prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

odobreno Zakonom o budžetu institucija BiH. Plaće i naknade plaća obračunavaju se u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH¹³. Tokom 2014. godine u Ministarstvu i Oružanim snagama radni odnos je zasnovalo 328 lica, dok je 216 lica napustilo ministarstvo po raznim osnovama.

Obračun plaća za zaposlene u Ministarstvu vrši Ministarstvo finansija i trezora BiH putem Centralizovanog sistema obračuna plaća, a obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga i dalje vrši Ministarstvo odbrane putem posebnog kompjuterskog programa.

Ministarstvo finansija i trezora BiH je pokrenulo procedure za nabavku softvera za obračun plaća i naknada pripadnika Oružanih snaga koji treba biti ugrađen u sistem Centralizovanog obračuna plaća i naknada koji se vodi u Ministarstvu finansija i trezora BiH (COIP). Ugovor je zaključen sa firmom NITES Banja Luka. Realizacija ugovora je započeta u maju 2013. godine. Pravobranilaštvo BiH je dalo pozitivno mišljenje na nacrt ugovora za nabavku novog sistema obračuna plaća i personala za potrebe Ministarstva. Njihova predviđanja su bila da će kompletan projekat biti završen sa 31.12.2014. godine. Međutim implementacija softvera je još uvijek u toku.

Aktivnost na projektu „Implementacija informacionog sistema za obračun plaća i naknada HRMS i Payrol za Oružane snage BiH“ za period 04.08.-30.09.2014. godine u dijelu usaglašavanja stavova po pitanju tumačenja tenderskog zahtjeva, a koji se odnosi na Upravljanje ljudskim resursima u Oružanim snagama, između implementatora firme „Nites“ i predstavnika ministarstva nije okončana.

Dodaci na plaću: Prilikom obračuna plaća vrši se i obračun posebnog dodatka na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama na osnovu Odluke Vijeća ministara o posebnim dodacima na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama¹⁴. U toku 2014. godine isplaćeni su sljedeći dodaci: Deminerski dodatak (1.894.631 KM), Deminerski dodatak-NUS (417.057 KM), Letački dodatak (530.277 KM), Dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima (104.169 KM), dodatak za rad na dužnosti na kojoj je lice izloženo djelovanjima štetnim po zdravlje (135.650 KM) i položajni dodatak (568.154 KM).

- **Naknade troškova zaposlenih**

Značajne naknade odnose se na izdatke za prijevoz (13.701.497 KM), topli obrok (9.756.503 KM), regres (3.000.272 KM), odvojeni život (6.449.370 KM), naknada za smještaj vojnih i drugih lica (7.614.451 KM), naknade troška smještaja dužnosnika (679.200 KM) pomoć u slučaju smrti (1.022.844 KM), naknade za mirovne misije (1.999.114 KM), otpremnine (395.795 KM) te ostale posebne naknade (398.940 KM).

Zbog nedostatka sredstava izvršeno je knjiženje u iznosu od 95.318 KM na naknadama troškova zaposlenih iako se navedeni iznos odnosi na putne troškove, a zbog nedostatka sredstava na poziciji naknada. Time su naknade precijenjene za navedeni iznos.

Ministarstvo treba evidentirati troškove u skladu sa postojećim Pravilnikom o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti.

- **Putni troškovi**

Zakonom o budžetu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni putni troškovi u iznosu od 3.109.000. U toku godine izvršeno je restrukturiranje kojim su putni troškovi povećani za 100.000 KM. Budžet je realizovan u cijelosti, a zbog nedostatka sredstava na grupi konta putni

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13 i 87/13.

¹⁴ “Službeni glasnik BiH” broj 2/2009.

troškovi iznos od 95.318 KM je knjižen na naknade zaposlenih. Ostvareni troškovi odnose se na troškove putovanja u zemlji 1.774.730 KM, i troškove putovanja u inostranstvu 1.334.270 KM.

Značajni izdaci na putnim troškovima u inostranstvu obuhvataju troškove prevoza javnim sredstvima u inostranstvu (335.315 KM), troškove smještaja u inostranstvu (145.381 KM) i troškove dnevnica u inostranstvu (817.163 KM). Putni troškovi u zemlji najvećim dijelom se odnose na dnevnice u zemlji (1.747.017 KM). U odnosu na isti period prethodne godine putni troškovi su veći za cca 16 %.

Putovanja u zemlji uglavnom su se odnosila na obavljanje redovnih aktivnosti Ministarstva i Oružanih snaga (sigurnosne provjere pripadnika OSBIH, obilježavanje godišnjica, obilazak lokacija OSBIH, implementacija programa) dok se putovanja u inostranstvo uglavnom odnose na bilateralne sastanke, konferencije, seminare, kurseve, misije i dr.

Na testiranom uzorku putnih naloga u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Ministarstvu te pripadnike Oružanih snaga uočili smo da kod putnih naloga u inostranstvu uglavnom nisu priloženi pozivi organizatora sa specifikacijom troškova koje snosi organizator, čime je otežano praćenje odluke Vijeća ministara BiH kojom je definisano da ako je na službenom putovanju obezbjeđena besplatna ishrana (minimalno polupansion) pripadajuća dnevnicu treba da se umanjuje za 70%.

Ne osporavajući specifične potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za službenim putovanjima u zemlji i inostranstvu, preporučujemo Ministarstvu da uz putne naloge osigura prilaganje cjelokupne korespondencije sa organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator).

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2014. godini iznose 745.719 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za fiksne telefone (472.291 KM), mobilne telefone (159.018 KM) i troškove interneta (57.244 KM).

Odlukom o visini troškova za službene mobilne telefone utvrđeno je pravo na upotrebu službenih mobilnih telefona i visina troškova. Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Ministarstvu ima 86 zaposlenika, u rasponu od 20 KM za vozača i referenta, do 400 KM za ministra i zamjenike ministra, a pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Oružanim snagama ima 192 osoba. Prosječni mjesečni izdaci za mobilne telefone u 2014. godini u Ministarstvu iznose 4.168 KM, dok u Oružanim snagama iznose 7.811 KM. U Ministarstvu kao i za Oružane snage vode se mjesečne evidencije potrošnje mobilnih telefona, a nastala prekoračenja se odbijaju od plaće.

- **Izdaci za energiju i komunalne usluge**

Zakonom o Budžetu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni troškovi za energiju i komunalne usluge u iznosu od 7.475.900 KM, a isti su realizovani u iznosu od 6.408.010 KM ili 85,72 %. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za energiju (3.462.893 KM), lož ulje (1.493.844 KM), vodu i kanalizaciju (735.459 KM) i centralno grijanje (344.339 KM).

Zaprimanje faktura vrši se u skladu sa Odlukom o standardnim operativnim procedurama stvaranja obaveza i unosa podataka putem ISFU u Glavnu knjigu trezora. Svi računi za komunalne usluge (energija, voda, plin, grijanje, itd.) dostavljaju se direktno na adresu Ministarstva radi ažurnosti evidentiranja i blagovremenog podnošenja faktura na plaćanje kako bi se izbjeglo plaćanje kamata, što je znatno uticalo na smanjenje kamata u odnosu na raniji period.

Ministarstvo vodi evidenciju o komunalnim troškovima po mjesecima. S obzirom da postoje neslaganja u pogledu neizmirenih obaveza između Ministarstva i određenih dobavljača za komunalne usluge, u prethodnom periodu i tokom tekuće godine Ministarstvo je provodilo aktivnosti na usaglašavanju obaveza sa navedenim dobavljačima koje nisu dale očekivane efekte. Značajnije razlike se odnose na neusuglašene obaveze prema Elektro distribucijama, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentovati u saradnji sa ovim dobavljačima.

Lož ulje: Ukupna realizacija na kontu lož ulje iznosila je 1.493.844 KM. Procedura nabavke je provedena putem otvorenog postupka koji je sadržavao četiri lota (jedan za mazut, a tri geografski grupisana po lokacijama odnosno kasarnama za lož ulje extra lako). Kao najpovoljniji ponuđač izabrana je Hifa Petrol d.o.o. sa kojom je zaključen ugovor u ukupnoj vrijednosti od 1.498.620 KM. Nabavke su izvršene u skladu sa potrebama kasarni, a na osnovu rasporednih naloga koji su dobavljačima dostavljeni kao dopuna uz narudžbenice. Isporuku su pratile otpremnice koje su potpisivale odgovorne osobe na lokacijama – kasarnama i istovremeno sastavljale zapisnik o prijemu. Ispostavljene fakture su u skladu sa zaključenim ugovorom.

- **Izdaci za nabavku materijala**

Zakonom o budžetu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni izdaci za nabavku materijala u iznosu od 10.345.590 KM, a realizovani su u iznosu 7.940.907 KM ili 76,76%. Najznačajniji troškovi odnose se na kancelarijski materijal (325.336 KM), auto gume (442.199 KM), izdatke za odjeću, uniforme i platno (1.231.582 KM) i hranu i prehrambeni materijal (5.186.878 KM).

- **Izdaci za upotrebu vozila**

Evidentirani izdaci za upotrebu vozila i helikoptera iznose 9.189.404 KM. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za nabavku goriva (5.933.276 KM), izdatke za mlazno gorivo (1.378.507 KM) te izdatke za popravak i održavanje vozila (1.227.870 KM).

Procesom revizijom obuhvaćeno je korištenje i održavanje službenih putničkih vozila Ministarstva i vojnih putničkih vozila Oružanih snaga. Prema dostavljenim podacima u 2014. godini, 34 vozila su bila na raspolaganju zaposlenicima Ministarstva, a 38 putnička vozila na raspolaganju pripadnicima Oružanih snaga.

Internim pravilnikom je definisano da pravo raspolaganja vozilom 24 sata u Ministarstvu imaju ministar i zamjenici ministra (duže po dva vozila). Međutim, uvidom u dokumentaciju može se konstatovati da su i u 2014. godini pravo raspolaganja vozilom 24 sata imale i druge osobe.

Prema dostavljenim podacima izdaci za servis 34 vozila koja koriste zaposlenici Ministarstva iznosili su 78.743 KM. Uvidom u prezentovane troškove servisa pojedinih vozila može se konstatovati da su isti za pojedina vozila visoki i da se ponavljaju iz godine u godinu. *Ustanovljeno je da nije uspostavljen efikasan sistem praćenja, odnosno evidentiranja troškova održavanja službenih vozila (redovan ili vanredan servis) te da se ne vrše analize troškova vezanih za upotrebu vozila.* Ministarstvo nema uspostavljenu pouzdanu bazu podataka o troškovima upotrebe i održavanja vozila, a koja bi predstavljala osnov za samu ocjenu opravdanosti za izdavanje odobrenja servisiranja vozila.

Preporučujemo Ministarstvu da u cilju kontrole i efikasnijeg raspolaganja odobrenim sredstvima, sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva, posebno imajući u vidu činjenicu da je u toku racionalizacija voznog parka u skladu sa odlukom Vijeća ministara.

Način upotrebe i kriteriji sljedovanja vozila u Oružanim snagama definisani su internim aktima. Procesom revizije su obuhvaćena vojna putnička vozila (bez borbenih i neborbenih vozila i

inženjerskih mašina). Prema podacima Zajedničkog štaba, u Oružanim snagama u upotrebi je 38 putničkih vozila, od čega je šest vozila dato na upotrebu 24 sata dnevno. Izdaci iskazani za servis i održavanje vozila su 75.010 KM. Uvidom u dostavljene podatke može se konstatovati kako su značajni izdaci (33.521 KM ili 44% od ukupnih troškova) evidentirani za održavanje šest vozila. *S obzirom da su Oružane snage uspostavile sistem evidentiranja i praćenja utroška sredstava za održavanje vozila preporučujemo da se detaljno analiziraju razlozi zbog kojih su značajni izdaci evidentirani za servisiranje pojedinih vozila, a u cilju ocjenjivanja ekonomičnosti istih.*

U Izvještaju o reviziji Ministarstva za 2012. godinu, Ministarstvu je sugerisano da se obrati Ministarstvu finansija i trezora BiH za otvaranje novih kontnih brojeva ili podbrojeva, koji bi služili za evidentiranje troškova vezanih za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Ministarstvo je poduzimalo određene aktivnosti po ovom pitanju, ali iste nisu rezultirale osiguravanjem praćenja troškova održavanja vozila podijelom na M1 vozila i ostala vozila.

Preporučujemo Ministarstvu da osigura knjigovodstveno praćenje održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inženjerske mašine, autobusi itd.).

Izdaci za mlazno gorivo: Izdaci za mlazno gorivo evidentirani su u iznosu 1.378.507.KM. Analizirajući evidentirane izdatke može se konstatovati kako su izdaci za nabavku mlaznog goriva u 2014. godini iznosili 358.507 KM i isti su finansirani iz rezervisanih sredstava u 2013. godini (96.000 KM) i iz tekućeg budžeta (262.507 KM). Krajem 2014. god na razgraničene rashode su evidentirana sredstva u vrijednosti od 1.116.000 KM. Rezervisanje sredstava izvršeno je u skladu sa instrukcijom Ministarstva finansija i trezora, a na osnovu zaključenih ugovora sa izabranim dobavljačima.

- **Unajmljivanje imovine i opreme**

Izdaci unajmljivanja prostora ili zgrada ostvareni u 2014. godini iznose 314.966 KM i odnosi se na smještaj operativne komande na osnovu sporazuma između NATO Štaba u Sarajevu, snaga Evropske unije u Bosni i Hercegovini i Ministarstva te najam prostora za vojno diplomatske predstavnike.

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2014. godine ostvareni u iznosu od 2.642.282 KM, a koji se odnose na izdatke za popravak i održavanje opreme (1.695.142 KM) te izdatke za popravak i održavanje zgrada (772.156 KM).

Usluge popravke i održavanja opreme (1.695.142 KM): odnose se na opravku i održavanje transformatorskih stanica, telefonskih centrala, termoenergetskih postrojenja, helikoptera, kuhinjsko - trpezarijske opreme, rashladnih uređaja, kompjuterske opreme itd. na lokacijama Ministarstva i Oružanih snaga širom BiH, a u skladu sa važećim ugovorima zaključenim nakon provedenih procedura nabavki.

Pored redovnih aktivnosti na opravci i održavanju opreme u Ministarstvu su u toku 2014. godine izvršene i usluge hitnih intervencija na servisiranju i održavanju naoružanja i vojne opreme za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu. Hitne intervencije su vršene u skladu sa Odlukom o postupanju u slučaju potreba za uslugama i održavanju naoružanja i vojne opreme za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu.

Opravka i održavanje zgrada (772.156 KM): Obuhvata izvođenje građevinsko zanatskih i instalaterskih radova na osnovnom održavanju infrastrukture i objekata prema zaključenim

okvirnim sporazumima sa izabranim dobavljačima, a u skladu sa potrebama za ovom vrstom usluga te nabavku građevinskog materijala u svrhu infrastrukturnog održavanja objekata.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge ostvareni su u iznosu 2.394.330 KM. Značajniji izdaci odnose se na: izdatke za reprezentaciju (330.217 KM), izdatke za hardverske i softverske usluge (246.051 KM), usluge primarne zdravstvene zaštite (449.021 KM), troškovi spora (563.017 KM).

Usluge reprezentacije (330.217 KM): Odlukom o pravu, načinu i visini troškova za finansijska sredstva reprezentacije u Ministarstvu BiH od 29.03.2012. godine propisana su pravila korištenja reprezentacije kao i mjesečna ograničenja ukupnih prava na reprezentaciju u bifeima u zgradi Ministarstva za napitke (kafa, sok, mineralna voda, čaj i sl.). Odobreni iznosi reprezentacije kreću se od 60 KM koliko imaju zamjenici komandanta Oružanih snaga i komandanta brigada, savjetnici ministra i savjetnici zamjenika ministra i šefovi kancelarija do 500 KM koliko ima ministar odbrane BiH.

6.2. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci u 2014. godini iznose **1.954.089 KM** (budžet 1.906.066 KM, donacije 48.023 KM), a odnose se na opremu (1.933.844 KM) i stalna sredstva u obliku prava (20.245 KM).

Ministarstvo je u 2014. godini izvršilo izmjenu namjenske strukture kapitalnih izdataka na osnovu saglasnosti Ministarstva finansija i trezora BiH. Saglasnost se odnosi na izmjenu namjenske strukture kapitalnih ulaganja u ukupnom iznosu 2.175.323 KM koja uključuje nabavku opreme u iznosu 1.985.573 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava u iznosu 189.750 KM. Izmjena namjenske strukture kapitalnih ulaganja odnosi se na smanjenje: opreme za prijenos podataka i glasa (145.550 KM), motornih vozila (833.379 KM), elektronske opreme (100.000 KM), fotografske opreme (1.519 KM), vojne opreme (1.007.450 KM), specijalne opreme i monitoringa (150.000 KM), ostale opreme (255.620 KM) i softvera (26.650 KM), te povećanje računarske opreme (719.578 KM) i ostale opreme (163.913 KM).

6.3. Tekući grantovi

PROGRAM "PERSPEKTIVA" - NATO TRUST FOND

Tokom 2010. godine je uspostavljen NATO Trust Fund II, pod nazivom NATO Perspektiva Program za Bosnu i Hercegovinu za period 2010. – 2012. godina, kada je očekivan najviši odliv vojnog personala, zbog nemogućnosti produžetka ugovora usljed godina starosti. S obzirom da je NATO Trust Fund zaključen krajem 2013. godine, Ministarstvo je imalo obavezu da nastavi vlastiti projekat zbrinjavanja otpuštenog personala, za koje namjene je u 2014. godini u budžetu odobreno 300.000 KM na sledećim pozicijama: Grantovi pojedincima 50.000 KM i Kapitalni grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama 250.000 KM. Sredstva su predviđena za zbrinjavanje 71 lice koje se u 2014. godini nalaze u procesu tranzicije i zbrinjavanja.

Vijeće ministara BiH je 13.10.2014. godine donijelo Odluku o realizaciji granta za implementaciju programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva i Oružanih snaga u 2014.godini. Navedenom Odlukom je određeno da se provođenje potrebne

procedure, utvrđivanja i evidentiranja korisnika sredstava i utvrđivanja oblika i visine pomoći za svakog korisnika izvršiti prema propisima i kriterijima koji regulišu ovu oblast ¹⁵.

S obzirom da su odluke¹⁶ koje regulišu datu problematiku donesene krajem 2014. godine Ministarstvo nije realizovalo sredstva iz program "Perspektiva" te su ista rezervisana na osnovu instrukcije Ministarstva finansija i trezora BiH, kako bi se započete aktivnosti oko praktične tranzicijske asistencije otpuštenih lica mogle implementirati tokom 2015. godine.

7. Bilans stanja¹⁷

Ukupna aktiva Ministarstva odnosi se na novčana sredstva u blagajni (192.413 KM), kratkoročna potraživanja (635.199 KM) i stalna sredstva (239.464.731 KM). Ukupna pasiva Ministarstva odnosi se na kratkoročne tekuće obaveze (4.385.293 KM), kratkoročne tekuće obaveze prema zaposlenima (20.375.530 KM), kratkoročna razgraničenja (10.477.277 KM) i izvori sredstava (239.464.731 KM).

U Bilansu stanja iskazani su izvori sredstava u iznosu 239.464.731 KM i odgovaraju sadašnjoj vrijednosti stalnih sredstava. Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstva, potraživanja i obaveza.

• Novčana sredstva

Novčana sredstva u Ministarstvu na 31.12.2014. godine iskazana su u ukupnom iznosu od 192.413 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajnama. Pregledom na bazi uzorka blagajničkih izvještaja blagajne u sjedištu Ministarstva konstatovano je da su putem blagajne tokom 2014. godine uglavnom isplaćeni putni troškovi, akontacije za službena putovanja te sitni materijalni troškovi. Uvidom u isplate sa blagajne konstatovano je da se u toku godine kroz blagajnu vršila nabavka avio karti za službena putovanja u inostranstvo. Naime, ugovor za nabavku avionskih karata zaključen sa dobavljačem istekao je u martu 2014.godine. Do zaključenja novog ugovora koji je potpisan u augustu 2014. godine, troškovi nabavke avionskih karata pravdali su se kao troškovi službenog putovanja kroz blagajnu.

Uzimajući u obzir značaj sredstava koji se izdvajaju za ove svrhe mišljenja smo da je potrebno izvršiti analizu isplata kroz blagajnu i poduzeti aktivnosti da se što je moguće veći broj transakcija odvija bezgotovinski.

• Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana u bilansu stanja iskazana na dan 31.12.2014. godine iznose 635.199 KM. Potraživanja se sastoje od ostalih potraživanja (535.675 KM) i potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge - avanse (99.524 KM). Za iskazana potraživanja Ministarstvo vodi odgovarajuće pomoćne evidencije.

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge (avansi) iskazana su u iznosu od 99.524 KM i odnose se na dobavljača TRZ Hadžići. U odnosu na prethodnu godinu, ova potraživanja su manja za 253.721 KM. Informirani smo kako je u Ministarstvo pristigla ponuda od dobavljača za isporuku rezervnih dijelova čime bi zatvorio dati avans.

¹⁵ Politika tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH, Program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva", Pravilnik o tranziciji i zbrinjavanju otpuštenog personala MO i OS BiH i Operativno uputstvo za asistenciju otpuštenog personala MO i OS BiH.

¹⁶ Odluka Vijeća ministara BiH o realizaciji granta za program "Perspektiva" od 13.10.2014. godine; Odluka o kriterijima za dodjelu pomoći iz sredstava granta krajnjim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva" u 2014. godini od 03.11.2014. godine i Odluka o izmjenama odluke o kriterijima za dodjelu pomoći iz sredstava granta krajnjim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva" u 2014. godini od 12.01.2015. godine.

¹⁷ Bilans stanja na 31.12.2014. godine prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

Ponovno preporučamo Ministarstvu preduzimanje mjera koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za date avanse.

Potraživanja od vojno diplomatskih predstavnika u inostranstvu zaključno sa 31.12.2014. godine, u Glavnoj knjizi Ministarstva iskazana su u iznosu od 56.123 KM. U odnosu na 2013. godinu, potraživanja po ovom osnovu manja su za 62.177 KM. Način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja u vojno - diplomatskim predstavništvima BiH regulisano je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u vojno - diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH¹⁸. Budžetom za 2014. godinu planirana su sredstva za vojno – diplomatska izaslanstva i vojno predstavljanje u inostranstvu u iznosu od 2.458.986 KM, a ukupno je u 2014. godini doznačeno 1.711.631 KM. Od navedenog iznosa, 1.520.857 KM se odnosi na plaće i naknade. U 2014. godini Bosna i Hercegovina je imala svoje predstavnike u osam država. Od iskazanog salda potraživanja (56.123 KM), dio se i dalje odnosi na potraživanje od tri lica kojima je davno istekao mandat, a od kojih Ministarstvo ukupno potražuje 37.905 KM.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da preduzme konkretne mjera na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za lica kojima je istekao mandat.

- **Realizacija izvršenog transfera iz 2010. godine (PMA)**

Na osnovu Odluke ministra odbrane broj: 11-03-26-5046-2/10 od 14.12.2010. godine, Ministarstvo je deponiralo sredstva u iznosu od 672.604 USD (1.000.000 KM). Sredstva su deponirana za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protivminskih akcija (PMA) u 2010/2011 godini. Sredstva su uplaćena 15.02.2011. godine na FMS račun Ministarstva u Trezoru SAD-a za program vojne pomoći Vlade SAD-a za Ministarstvo.

S obzirom da je od ukupno prebačene sume (672.604,41 USC ili 1.000.000 KM) za nabavku materijalno tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija (PMA), ostalo neiskorišteno 457.968,41 USD, Ministarstvo je sa Vladom SAD potpisalo Pismo ponude i prihvatanja (22.07.2013. godine) da se za preostali dio neutrošenih novčanih sredstava (457.968,41 USD) izvrši nabavka druge vojne opreme (ulošci za terenske jakne, jakne i pantalone za kišno vrijeme). Na osnovu ovog zahtjeva potpisano je Pismo ponude i prihvatanja 22.07.2013. godine sa Vladom SAD. Do završetka revizije nije bilo daljnjih aktivnosti na realizaciji ovog programa.

Preporučamo Ministarstvu da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH i Ambasadam SAD-a ubrza aktivnosti i završi realizaciju izvršenog transfera, posebno imajući u vidu vrijeme izvršene uplate.

- **Stalna sredstva**

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz budžeta i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 283.970.610 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažnih objekata (25.616 KM), opreme (263.076.166 KM), stalnih sredstava u obliku prava (2.771.762 KM), sredstava u pripremi (17.967.070 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-44.505.968 KM).

Oprema: Vrijednost opreme u glavnoj knjizi Ministarstva iskazana je u iznosu od 263.076.166 KM. U odnosu na 2013. godinu značajnije povećanje odnosi se na uknjiženje procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine u iznosu od 221.561.968 KM te povećanja na osnovu primljenih naturalnih donacija, plaćenog PDV-a i špedicije, kao i nabavke iz budžeta.

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 31/10.

Sredstva u pripremi: Na poziciji sredstva u pripremi evidentiran je saldo u iznosu od 17.967.070 KM, što predstavlja umanjeње za 16.483.956 KM u odnosu na 2013. godinu.

Saldo u iznosu od 14.978.442 KM knjižen na kontu „Priprema i izgradnja ostalih zgrada“ se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine.

U toku 2014. godine, Ministarstvo je sa konta Oprema u pripremi i sa konta Izvori sredstava isknjižilo vrijednost od 16.493.798 KM za koju je sačinilo specifikaciju iz koje se može vidjeti da se ista odnosi na plaćene remonte helikoptera u periodu od 2006.-2011.godine. Iako Ministarstvo isto obrazlaže na način da je navedeni iznos sadržan u procijenjenoj vrijednosti letjelica i zato je bilo potrebno isknjižiti tu vrijednost, za isto nije sačinjena odluka ministra niti je dato obrazloženje u samoj odluci za uknjiženje vrijednosti helikoptera.

Mišljenja smo da je potrebno osigurati da se sve značajnije knjigovodstvene promjene na imovini vrše na osnovu odluka ili odobrenja ovlaštenih lica sa odgovarajućim obrazloženjem.

- **Kratkoročne tekuće obaveze**

Kratkoročne tekuće obaveze iskazane na 31.12.2014. godine iznose 4.385.293 KM i iste se odnose na obaveze prema dobavljačima (4.356.673 KM), obaveze po osnovu zakupnina (24.042 KM), obaveze prema fizičkim licima (3.400 KM) i obaveze po obustavljanim porezima i doprinosima (1.178 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima: Na osnovu prezentiranih informacija, u toku 2014. godine bila je jedna Odluka o isplati obaveza iz prethodnih godina u iznosu od 5.569 KM, od kojih je isplaćen iznos od 2.735 KM. Mišljenja smo da je u poređenju sa prethodnom godinom kada je po prezentiranim podacima isplaćen značajniji iznos od prethodno navedenog uspostavljanje jedinstvene knjige ulaznih faktura (KUF) u Sektoru za finansije i budžet, rezultiralo činjenicom da se smanji plaćanje računa iz prethodnih godina. *Ministarstvu se sugeriše da kontinuirano vodi računa o pravilnosti tzv. cut-offs, odnosno tačnom razgraničenju i evidentiranju obaveza u odgovarajućem obračunskom periodu u kojem su obaveze i nastale.*

Konfirmacije salda: U cilju potvrđivanja stanja dobavljača na dan 31.12.2014. godine na bazi odabranog uzorka za konfirmacije na navedeni datum, analizom primljenih konfirmacija i njihovim poređenjem sa glavnom knjigom Ministarstva ponovo je utvrđeno da postoje neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima. Značajnije razlike se većinom odnose na neusaglašene obaveze prema Elektrodistribucijama i Telecom operaterima, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentovati u saradnji sa ovim dobavljačima, utvrditi da li i u kojem iznosu tačno predstavljaju obaveze Ministarstva te poduzeti daljnje aktivnosti na konačnom usaglašavanju i spravljanju stanja.

Ponovo preporučujemo Ministarstvu da periodično usaglašava stanja dugovanja sa dobavljačima. Potrebno je uspostaviti adekvatan sistem evidentiranja obaveza koji će omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obaveza u finansijskim izvještajima Ministarstva.

- **Razgraničeni rashodi**

Na osnovu Uputstva Ministarstva finansija i trezora BiH¹⁹, Ministarstvo je u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda evidentiralo iznos od 10.477.227 KM, što je 3.137.458 KM veće u odnosu na prethodnu godinu.

¹⁹ Uputstvo broj 01-08-16-1-9237-1/10 od 08.12.2010.g.

Na osnovu navedenog uputstva, u 2015. godini je oprihodovano 576.143 KM neiskorištenih sredstava iz 2013. godine i evidentirano kao vanredni prihod institucija BiH. Uvidom u dokumentaciju, konstatovano je kako su se razgraničeni rashodi za nabavku roba i usluga uglavnom odnosili na izdatke za nabavku materijala (3.651.124 KM), izdatke za usluge prijevoza i goriva (3.635.293 KM) i nabavku opreme (1.361.736 KM). Razgraničenja su evidentirana na osnovu sklopljenih kupoprodajnih ugovora sa dobavljačima. Iako je Ministarstvo postupalo po Uputstvu Ministarstva finansija i trezora BiH, evidentno je kako su ponovno na razgraničenjima uglavnom knjiženi rashodi za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu.

Ovakvim postupanjem narušava se načelo modificiranog računovodstvenog osnova definiranog Pravilnikom o računovodstvu, a koje definira da se rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju, te se stvara iskrivljena slika o stvarno nastalim rashodima tekuće godine.

- **Popis sredstava, potraživanja i obaveza**

Popis sredstava, potraživanja i obaveza kao i tuđe imovine koja je u posjedu Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu organizovan je i izvršen u skladu sa Odlukom o redovnom godišnjem popisu sredstava i obaveza prema izvorima sredstava i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem Ministarstva i Oružanih snaga na dan 31.12.2014.godine. Odlukom su imenovane Centralna popisna komisija, Komisija za popis stalnih (osnovnih) sredstava i sitnog inventara u Ministarstvu i Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja, obaveza i zaliha Ministarstva. Popis je izvršen na osnovu Uputstva o popisu – inventarisanju u Ministarstvu i Oružanim snagama²⁰. Izvještaj o popisu centralne popisne komisije je usvojen od strane rukovodstva Ministarstva.

Iako ima određenih unapređenja u odnosu na ranije godine, ne može se potvrditi da su popis stalnih sredstava Ministarstva i aktivnosti koje ovaj proces podrazumijeva, izvršeni u potpunosti u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa (Uputstvo o popisu – inventarisanju u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH broj 12-02-2-1178/12 te Uputstvo o vršenju popisa imovine i obaveza budžetskih korisnika - institucija BiH na dan 31.12.tekuće godine broj 01-St4-50-6438/04).

Popis imovine Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovana je posebna komisija od sedam članova. Komisija je izvršila popis i sačinila Izvještaj 10.02.2015. godine. Prema Izvještaju popisne komisije, predmet popisa su bila stalna sredstva nabavljena i evidentirana u odsjeku za materijalno – finansijsko poslovanje, sredstva naslijeđena od bivšeg federalnog Ministarstva odbrane koja su na korištenju u zgradi Ministarstva te sredstva vojno - diplomatskih predstavništava.

Na osnovu provedene revizije, uvidom u popisne liste, Izvještaj popisne komisije, dokumentacije koja je bila sastavni dio Izvještaja, te razgovora s članovima popisne komisije, ustanovljeno je da provedeni popis stalnih sredstava Ministarstva ima određene manjkavosti koje bi trebalo ispraviti u narednom periodu.

Prilikom vršenja popisa popisnoj komisiji je data popisna lista izvučena iz modula stalnih sredstava koja obuhvata stalna sredstva koja se nalaze na većem broju lokacija, a popisna komisija je izvršila popis samo za zgradu Ministarstva, te zbog toga u listi mnoga sredstva nisu popisana. Pored toga, Komisija je konstatovala da su liste bile neažurne, te da u njima nedostaju sredstva koja su pronađena prilikom popisa. Korištenjem ovih popisnih lista, postojao je problem pronaći samo sredstva Ministarstva, a računopolagač je naknadno izvršio sravnjenje sredstava na osnovu radne verzije popisa dostavljene od strane Komisije. Lista manjka po konačnom obračunu inventure sačinjena je od strane računopolagača.

²⁰ Uputstvo broj 12-02-2-1178/12 od 09.03.2012. godine

Preporučamo Ministarstvu, da u cilju daljnjeg unaprjeđenja ovog procesa, sva zapažanja koja je imala popisna komisija uzme u obzir prilikom sljedećeg popisa, te što prije pristupi otklanjanju uočenih slabosti, adekvatno obilježi sva sredstva te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana.

Popis imovine Oružanih snaga: Popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na osnovu naredbe načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga²¹ kojim su definisani rokovi popisa, predmet popisa, metodologija te imenovani članovi popisnih komisija u komandama i jedinicama Oružanih snaga. Popis materijalnih sredstava u Oružanim snagama je proveden unošenjem stanja sredstava u popisne liste. Viškovi i manjkovi utvrđeni popisom (naturalno i finansijski) za sredstva koja se vode u Glavnoj knjizi, proknjiženi su u tekućoj godini nakon donošenja Odluke o prihvatanju rezultata inventarisanja dana 24.02.2015. godine.

Po prezentiranim podacima, prilikom popisa veliki problem je predstavljao što jedinice nisu mogle da pronađu sva sredstva zbog nedostatka inventurnih brojeva, koja su im naknadno dostavljana, tako da su dodatnim koordinacijama sa Ministarstvom sredstva naknadno pronalazili i usaglašavali stanja. U cilju unaprjeđenja organiziranja i rezultata popisa mišljenja smo da bi se trebalo kontinuirano u toku godine vršiti sravnjavanje sredstava koja se duže na lokacijama, vršiti provjeru lokacije na kojoj se nalaze kao i stanje inventurnih brojeva ili na drugi način osigurati da se ubuduće provođenje popisa izvrši efikasnije. Naime, Uprava za finansije i budžet Zajedničkog štaba Oružanih snaga će nastaviti da knjigovodstveno prati u naturalnom obliku naslijeđenu imovinu, stalna sredstva i sitan inventar sve dok ista ne budu procijenjena vrijednosno od strane Komisija Ministarstva i dok ne dobiju identifikacione brojeve, nakon čega će se ista razduživati iz knjiga koje se vode u naturalnom obliku.

U situaciji kada još uvijek dio stalnih sredstava nije evidentiran u poslovnim knjigama Ministarstva, kada se dio sredstava vodi u naturalnim evidencijama kod Oružanih snaga koji se popisuju u naturalnom obliku količinski, postoje poteškoće kod usaglašavanja stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava, kod organizacije i pripreme svih aktivnosti u vezi popisa. Potrebno je ovom procesu pristupiti dosta ozbiljnije, kako bi isti bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima. U Izvještaju o popisu su navedeni problemi s kojima se Komisija suočavala prilikom provođenja popisa te zapažanja koja bi trebalo razmotriti u narednom periodu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, mišljenja smo kako popis stalnih sredstava Ministarstva treba unaprijediti u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa, a posebno u dijelu utvrđivanja i svođenja stvarnog stanja na knjigovodstveno stanje po lokacijama, pogotovo uzimajući u obzir činjenicu da konačan elaborat centralne popisne komisije ne sadrži rekapitulaciju izvršenog popisa (knjigovodstvena stanja i stanja utvrđena popisom sa konstatovanim viškovima i manjkovima po lokacijama i njihovo sravnjenje sa ukupnim stanjem u GK.).

Preporučujemo Ministarstvu da se organizaciji i pripremi svih aktivnosti kod provođenja popisa pristupi dosta ozbiljnije kako bi isti bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima.

- **Status nepokretne i pokretne vojne imovine bivših Ministarstva odbrane Republike Srpske i Federacije BiH**

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Kada je u pitanju nepokretna perspektivna vojna imovina (63 lokacije), a u skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH²² koje trebaju biti uknjižene kao vlasništvo Ministarstva, možemo konstatovati da Ministarstvo preduzima određene

²¹ Naredba broj 16-11-16-4-1709-11/14 od 11.11.2014. godine.

²² Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

aktivnost vezano za prikupljanje imovinsko pravne dokumentacije, međutim rješavanje ove problematike ne zavisi samo od Ministarstva.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Prema prezentiranim podacima, trenutačno su na korištenju kod Oružanih snaga 27 neperspektivne lokacije, od kojih su 11 spremne za predaju vladama entiteta. Neperspektivne lokacije u znatnoj mjeri opterećuju Ministarstvo zbog izdvajanja značajnih finansijskih sredstava za čuvanje lokacija, komunalne troškove i potrebna ulaganja za održavanje ovih lokacija.

Ponovno preporučamo da se proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

Pokretna perspektivna vojna imovina: Na osnovu prezentiranih informacija, preduzete su značajne aktivnosti u vezi procjene i uknjiženja pokretne perspektivne vojne i ostale imovine koja se ne može svrstati pod vojnu (procijenjene su vrijednosti imovine vezano za motorna vozila i letjelice te su unesena u poslovne knjige ministarstva pod šifrom naslijeđeno). Ministarstvo je procijenilo i u poslovne knjige evidentiralo ukupnu vrijednost perspektivne imovine u iznosu od 221.561.968 KM, međutim još uvijek nije uknjižena sva pokretna imovina koja će po Sporazumu po konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu i revizija se nije upuštala u pojedinačne procjene vrijednosti istih.

Naime, po prezentiranim podacima, u prethodnom periodu završena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila, borbena vozila) u iznosu od 64.163.817 KM i ista su unesena u Glavnu knjigu. Navedeni iznos je korigovan i umanjen za stavke koje nisu trebale biti predmetom procjene i ukupno je sa vozila isknjižena vrijednost od 1.015.632 KM. Po obrazloženju koje smo dobili sva uknjižena imovina ne predstavlja samo perspektivnu vojnu imovinu, jer ima i veliki broj sredstava koja se ne mogu svrstati kao vojna imovina (kao npr. motorna vozila i sl.).

Procijenjena vrijednost za vazduhoplove iznosi 158.413.783 KM i za ovu vrijednost su sredstva uknjiženja u poslovne evidencije Ministarstva na osnovu Odluke o povećanju vrijednosti imovine od 03.06.2014. godine.

Aktivnosti u vezi sa procjenom i evidentiranjem pokretne perspektivne imovine su još uvijek u toku. Prema prezentiranim podacima iznos za unos u poslovne knjige za sredstva veze i informatičku opremu bi trebao iznositi 3.242.475 KM, a namještaj i ostale mašine i uređaji bi trebali iznositi 3.856.549 KM. Evidentno je da je u pitanju složen proces koji iziskuje angažovanje resursa Ministarstva te da se za rješenje navedene problematike poduzimaju aktivnosti. Pored toga, uzimajući u obzir činjenicu na obimnost i složenost postupka procjene i uknjižavanja vrijednosti ove imovine, smatramo da je potrebno izvršiti detaljnu analizu ovog procesa u cilju stvaranja realne slike koliko je završeno procjene i uknjižavanja imovine, da bi se na vrijeme locirali problemi u sistemu rada, preduzeli određene korake i iste otklonili kako bi se postupak mogao izvršiti na odgovarajući način.

Preporučujemo da Ministarstvo u cilju realnog iskazivanja bilansnih pozicija ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne i ostale imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Mišljenja smo da je potrebno izvršiti analizu procesa procjene i uknjiženja vrijednosti imovine, zatim poduzeti korake u cilju prevazilaženja identifikovanih problema, kako bi se sam proces uknjiženja mogao izvršiti na odgovarajući način.

Ostala pokretna imovina: Na osnovu Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva, u 2010. godini objavljena je u Službenom glasniku BiH, broj 36/2010 „Lista ostale pokretne imovine“ koja sadrži oko 70.000 stavki pokretne imovine (stalnih sredstava i inventara). Od poduzetih aktivnosti u prethodnom periodu, Komisija za rješavanje strukture stalnih sredstava i sitnog inventara u sistemu odbrane po Listi ostale pokretne imovine izvršila je razdvajanje stalnih sredstava, sitnog inventara i zaliha: stalna sredstva 10.493 stavki; sitan inventar 27.043 stavki; zalihe 33.388 stavki. Radi lošeg opisa velikog broja materijalnih sredstava postoji mogućnost odstupanja u pogledu definisanja samog sredstva, tj. da li pripada stalnom sredstvu ili inventaru. Komisija je predložila da se sva razvrstana materijalna sredstva (ukupno 70.924 stavke) preimenuju po jedinstvenom Privremenom Imeniku odobrenih nomenklature brojeva od strane Ministarstva BiH br. 12-16-4-2895/13 od 25.07.2013. godine. Još uvijek nije sačinjen izvještaj od Zajedničkog štaba Oružanih snaga koliko je navedenih stavki procijenjeno.

Ministarstvo je dužno da, bez odlaganja, ubrza aktivnosti i riješi pitanja ostale pokretne imovine objavljene u službenom glasniku koja će služiti za potrebe Ministarstva.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Ostatak neperspektivne pokretne vojne imovine po dogovoru pripada entitetima. Ova imovina se, kao višak rješava prodajom, donacijom ili uništavanjem.

Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usaglašava sa materijalnim evidencijama. Materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Federaciji BiH vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu Oružanih snaga u Rajlovcu i Mostaru, a materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Republici Srpskoj, vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu u Banjoj Luci.

8. Javne nabavke

Ministarstvo je u januaru 2014. godine donijelo Plan nabavki za 2014. godinu. Navedenim aktom je definisana vrsta rashoda, ekonomski kod, vrijednost planiranih sredstava, vrijednost nabavke po program menadžerima (vojna odbrana, međunarodna saradnja, administracija) te nosilac aktivnosti. Uvidom u predmetni akt može se konstatovati kako isti predstavlja pregled rashoda po ekonomskim kategorijama. Navedenim aktom nisu definisane dosta bitne činjenice (npr. krajnji rok za pokretanje postupka izbora najpovoljnijeg dobavljača, vrsta postupka koji treba da se provede i sl.).

Prema prezentiranim podacima, Ministarstvo je tokom 2014. godine pokrenulo 103 postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavku roba, usluga i radova. Analizirajući dostavljeni pregled provedenih postupaka, može se konstatovati da su za pojedine postupke nabavke pokrenuti referati ili donesena odluka o pokretanju postupka, ali da drugih aktivnosti nije bilo. Tačnije od ukupne vrijednosti pokrenutih postupaka nabavki (30.102.812 KM) za nabavke u vrijednosti od 12.846.754 KM nije navedeno da je postupak ponavljan ili poništen, a u konačnici isti nije okončan izborom najpovoljnijeg dobavljača. Pored toga, uočeno je da se postupci često ponavljaju, što za posljedicu ima produžetak samog procesa izbora najpovoljnijeg dobavljača, kao i ne provođenje samog postupka nabavke u 2014. godini.

Sagledavajući postupke izbora najpovoljnijeg dobavljača uočeni su sistemski nedostaci:

- Ministarstvo je, po odobravanju sredstava iz tekuće rezerve, pokrenulo pregovarački postupak bez objave za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavku goriva, te akumulatora, guma i baterija, a koji se pravda hitnošću. Uvidom u dokumentaciju

nismo se mogli uvjeriti da se radilo o hitnoj nabavci, s obzirom da su same procedure izbora najpovoljnijeg dobavljača trajala duže i od tri mjeseca;

- Prilikom davanja obavještenja o vrijednosti nabavke roba, radova i usluga, za koje je planirano zaključenje okvirnog sporazuma, Ministarstvo definiše planiranu jednogodišnju vrijednost ugovora, a ne ukupno planiranu vrijednost okvirnog sporazuma. Ovakav način prezentovanja vrijednosti nabavke stvara iskrivljenu sliku potencijalnim ponuđačima;
- Uočeno je da u pojedinim slučajevima i pored činjenice da je datim obavještenjem o nabavci, kao i tenderskom dokumentacijom definisano zaključenje okvirnog sporazuma, Ministarstvo iz nama nepoznatih razloga, sa izabranim dobavljačem ne potpisuje isti. Takođe, primjećeno je da se pokreće novi postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača i pored činjenice da za nabavku predmetne robe/usluge Ministarstvo već ima zaključen, i još uvijek, važeći okvirni sporazum;
- Također, često rok plaćanja u ugovoru se definiše 15 dana od dana ispostavljanja fakture. S obzirom da se isporuka robe vrši na različitim lokacijama, odnosno imajući u vidu disperziju Oružanih snaga, realno navedeni rok plaćanja je kratak. Stoga preporučujemo da se prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača nacrtom ugovora definiše duži rok plaćanja, jer ne poštivanje ugovorenog roka plaćanja može da prouzrokuje i finansijske posljedice po Ministarstvo;
- Uvidom u zaključene ugovore može se konstatovati da isti nisu adekvatni za svaku predmet nabavke, posebno za nabavku roba i usluga za potrebe Oružanih snaga. Tako je uočeno da se zaključenim ugovorom definiše rok isporuke od dana izdavanja narudžbenice, ali da u praksi taj dokument nije adekvatan za računanje samog roka isporuke, jer je ključni dokument „dispozicija“ koju izdaju Oružane snage;
- Uvidom u realizaciju pojedinih ugovora, odnosno kontrolu fakturisanih troškova po pojedinim ugovorima može se konstatovati da se ista obavlja više formalno. Tako od fakturisanih npr 40 stavki, za manje od 50% se može izvršiti kontrola fakturisanih cijena, odnosno manje od 50% ih je navedeno u ugovoru.

Procesom revizije konkretnih postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača uočeno je sljedeće:

Nabavka usluga održavanja za motorna vozila: Testiranjem postupka izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku pružanja usluga održavanja motornih vozila koji je započet još 2012. godine podjelom na više lotova i po pojedinim lotovima ponavljan više puta, može se konstatovati da je specifikacija tražene robe nejasna i neprecizna. Kao posljedica toga često su tražena pojašnjenja tenderske dokumentacije od strane potencijalnih ponuđača. Tačnije, od strane ponuđača su osporavani pojedini dijelovi za određene modele vozila koji su definisani tenderskom dokumentacijom. Navedeno je imalo za posljedicu da se zbog čestih prigovora i žalbi postupci ponavljaju. Uvidom u prispjele ponude može se konstatovati da su, zbog neprecizne tenderske dokumentacije, odnosno specifikacije, ponuđači za istu nabavku na različit način iskazivali ponude, a što u konačnici nije osiguralo jednakost za ocjenu prispjelih ponuda.

Nabavka goriva: Provedena je procedura pregovaračkog postupka bez objave. Ministarstvu su u dva navrata tokom 2014. godine, zbog poplava, dodijeljena sredstva iz tekuće rezerve za nabavku goriva (dizel, benzin i GM1). Provedena su tri postupka za izbor najpovoljnijeg dobavljača, a na osnovu člana 11. stav 4. tačka a) alineja 4) Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine. Procesom revizije u dva provedena postupka, a na osnovu Odluke o

hitnoj nabavci pogonskog goriva od 14.07.2014. god i Odluke o hitnoj nabavci GM1 goriva od 23.07.2014. god, su uočene određene slabosti.

Postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku dizela i benzina planirane vrijednosti 485.183 KM sa PDV-om trajao je prilično dugo. Ukoliko imamo u vidu činjenicu da su sredstva rezerve odobrena odlukom Vijeća ministara BiH od 16.05.2014. godine, referat za nabavku pokrenut od strane Zajedničkog štaba Oružanih snaga 25.06.2014. god, dok je poziv za dostavljanje ponuda upućen tek 14.07.2014.god. Odluku o dodjeli ugovora ministar je potpisao 24.07.2014. god, a ugovor je zaključen 26.08.2014. god. Sam postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača je trajao prilično dugo i postavlja se pitanje opravdanosti za provođenje pregovaračkog postupka bez objave.

Također, izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavku GM1 goriva je trajao prilično dugo i pored činjenice da je i on provođen na osnovu pregovaračkog postupka bez objave, koji se pravda hitnošću. Odlukom ministra od 23.07.2014. godine, pokrenut je postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku GM 1 goriva, planirana vrijednost 147.000 KM. Odluka o dodjeli ugovora je donesena je 31.07.2014. godine. Međutim, po pribavljenom mišljenju Pravobranilaštva BiH, ugovor sa najpovoljnijim dobavljačem je zaključen tek 05.09.2014. godine. Ministarstvo je tek 26.08.2014. godine uputilo zahtjev prema Pravobranilaštvu BiH za davanje mišljenja.

Sagledavši cjelokupan postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku goriva postavlja se pitanje zašto se Ministarstvo odlučilo da izbora najpovoljnijeg dobavljača vrši provođenjem pregovaračkog postupka bez objave, kada se iz gore navedenih činjenica ne može potvrditi hitnost.

Nabavka akumulatora, guma i baterija: Nabavka izvršena, pregovaračkim postupkom bez objave, pokretanjem referata o hitnoj nabavci 25.06.2014.godine ukupne vrijednosti od 281.700 KM. Revizijom je ustanovljeno da tenderskom dokumentacijom nisu tražena uvjerenja o plaćenim porezima i doprinosima, kao niti garancije. Također nije dostavljena dokumentacija, odnosno argumentacija na osnovu čega se odlučilo da se pozivi upute samo na adrese devet ponuđača. S obzirom da je postupak trajao relativno dugo, otvara se pitanje zašto se nije koristio pregovarački postupak s objavom obavijesti ili otvoreni postupak.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, smatramo kako se nisu stekli uslovi za provođenje pregovaračkog postupka. Naročito je diskutabilno provođenje ove vrste postupka bez objave obavijesti. Pregovarački postupak bez objavljivanja obavijesti o nabavci je najmanje konkurentan i transparentan postupak te ga stoga treba koristiti samo u iznimnim slučajevima.

Nabavka europaleta (okvirni sporazum 231.546 KM): Ministarstvo je pokrenulo postupak nabavke potrošnog materijala (europaleta). Nakon podnošenja prigovora jednog od ponuđača da Ministarstvo već ima potpisan okvirni sporazum za nabavku istog materijala, postupak je u konačnici poništen od Ureda za razmatranje žalbi BiH i nabavka izvršena od dobavljača s kojim je Ministarstvo već imalo zaključen važeći okvirni sporazum. *Naknadno se utvrdilo da Ministarstvo sa izabranim dobavljačem nije imalo potpisan okvirni sporazum, već samo kupoprodajni ugovor, iako je tenderskom dokumentacijom u prethodno provedenom otvorenom postupku bilo predviđeno potpisivanje okvirnog sporazuma. Za ovakvo postupanje nismo dobili obrazloženje. Mišljenja smo kako se na ovaj način, odnosno nepotpisivanjem okvirnog sporazuma, neizravno krše i osnovni principi zakona o javnim nabavkama.*

Smatramo kako prije pokretanja postupka nabavke treba utvrditi ima li Ministarstvo potpisan važeći ugovor za predmetnu nabavku ili mogućnost potpisivanja okvirnog sporazuma, kako se ne bi nepotrebno trošili resursi (ljudski, materijalni) na procedure nabavke koje su praktički već provedene.

Nabavka odjeće, uniforme i platna: Ministarstvo je izvršilo nabavku maskiranih džempera u iznosu od 99.000 KM od dobavljača "Integral" d.o.o Kladanj prema ugovoru od 10.03.2014. godine. Za predmetnu nabavku, Ministarstvo je dostavilo dobavljaču narudžbenicu 26.03.2014. godine. Dispozicija je dostavljena dobavljaču 08.09.2014. godine, a roba je zaprimljena u skladište 11.09.2014. godine. Dakle, isporuka ugovorenih količina je bila više od pet mjeseci nakon dostavljanja narudžbenice što nije u skladu sa ugovorom prema kojem je rok isporuke 45 dana od dana izdavanja narudžbenice. *Sugerishemo Ministarstvu dosljedno poštivanje ugovorenih rokova isporuke.*

Nabavka artikala hrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga BiH: Izdaci knjiženi na računu hrane i prehrambeni materijal za ljude i životinje ostvareni su u iznosu od 5.186.879 KM i odnose se na nabavku mesa, konzervi, hljeba, pita i drugih skladišnih i neskladišnih prehrambenih artikala za potrebe Oružanih snaga. Prije nego što se pristupi izradi plana nabavki, uradi se Plan potreba za hranom. Postupak nabavke artikala hrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga pokrenut je Odlukom ministra od 16.04.2013. godine, a na osnovu Referata o pokretanju ugovaranja artikala hrane za ljude i životinje od 28.11.2012. godine. Referat za ugovaranje sredstva klase I (hrane) je dostavljen 21.01.2013. godine Odsjeku za ugovaranje nabavki i prodaju. Ministarstvo je 29.07.2013. godine objavilo obavještenje o nabavci (42 lota-a) artikala ishrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga. Nabavka artikala hrane za ljude i životinje nakon pet ponovljenih postupaka okončana za 41 lot 26.12.2014. godine. Jedan lot je ponovo poništen jer je nakon provedene procedure izabrani ponuđač obavjestio Ministarstvo da zbog promjene okolnosti koje su nastupile nakon donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača i nemogućnosti urednog izvršenja ugovora odustaje od zaključenja ugovora.

Postupcima revizije je uočeno da je Referat o pokretanju ugovaranja artikala hrane za ljude i životinje nakon dva mjeseca dostavljen Odsjeku za ugovaranje nabavki i prodaju. Obavještenje o nabavci je objavljeno nakon šest mjeseci od dostavljanja referata Odsjeku za ugovaranje i prodaju. *Potrebno je uspostaviti efikasno planiranje i pokretanje procedure javne nabavke.*

Uvidom u tendersku dokumentaciju javne nabavke putem otvorenog postupka za ugovaranje artikala ishrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga uočeno je da je u tenderskoj dokumentaciji navedeno da su dobavljači kad je u pitanju tehnička i profesionalna sposobnost dužni dostaviti original ili ovjerene kopije HACCP standarda –certifikata i Halal standarda ili Halal uslova za ponuđene proizvode. Pregledom ponuda ponuđača uočili smo da su izabrani ponuđači dostavili tražene standarde - certifikate i da su isti važeći u momentu otvaranja ponuda i zaključivanja okvirnog sporazuma. S obzirom da su okvirni sporazumi za sve lotove zaključeni na period od tri godine, uočeno je da u tom periodu od tri godine prestaje rok važenja spomenutih standarda – certifikata. Isto tako ni kupoprodajnim ugovorom nije predviđeno obnavljanje traženih standarda - certifikata.

S obzirom da je jedan od kvalifikovanih uslova posjedovanje Haccp i Halal standarda –certifikata prilikom izbora najpovoljnijeg ponuđača za nabavku artikala hrane, mišljenja smo da je potrebno tokom važenja okvirnog sporazuma sa izabranim ponuđačem obezbjediti važeći standard – certifikat.

Nabavke hrane su uglavnom realizovane posredstvom Ugovora zaključenih djelom u 2013. godini i početkom 2014. godine, a na bazi okvirnih sporazuma koji su bili osnov za potpisivanje pojedinačnih ugovora. Poređenjem faktura dobavljača sa narudžbenicom vidi se da je isporučena roba u skladu sa Ugovorenim cijenama i količinama.

Procesom revizije je konstovano kako je u određenom broju slučajeva narudžbenica izdata u 2013. godini, a isporuka hrane za neke artikale je bila u 2014. godini i to nekoliko mjeseci nakon

dostavljanja narudžbenice. Također uočeno je da je rok isporuke hrane duži od roka koji je predviđen kupoprodajnim ugovorom sa izabranim dobavljačem.

Sugerishemo Ministarstvu dosljedno poštivanje ugovorenih rokova prilikom isporuke hrane i preduzimanje odgovarajućih mjera prema dobavljačima radi neispunjavanja ugovorenih obaveza.

Nabava avio karata (okvirni sporazum 454.900 KM): U provođenju procedure javne nabavke uočeno je da je Ugovorni organ nije u tenderskoj dokumentaciji naveo precizno definisni obrazac za iskazivanje cijene usluge. Na osnovu definisanih parametara nije se mogla utvrditi stvarna cijena usluge nabavke avio karata. Obrascem za cijenu ponude je zahtijevano iskazivanje popusta na naknadu u apsolutnom iznosu, ali nije zahtjevan iznos osnovice na koju se taj popust primjenjuje te je stoga skoro nemoguće utvrditi konačnu cijenu usluge. S obzirom na naprijed navedeno, smatramo kako se na osnovu definisane tenderske dokumentacije bilo otežano pristupiti izboru najpovoljnijeg ponuđača. Manjkavošću tenderske dokumentacije ograničena je aktivna i pravična konkurencija.

Na osnovu provedenog postupka javne nabavke, sa izabranim dobavljačem je potpisan okvirni sporazum na razdoblje od tri godine. Prije potpisivanja ugovora izabrani ponuđač je bio u obavezi dostaviti pristupni račun i šifru za pristup sistemu prodaje avio karata. Ugovor je potpisan iako ponuđač nije ispunio prethodno navedenu obavezu. Smatramo kako neodložno treba insistirati na ispunjenju naprijed navedene obaveze. U protivnom, ako izabrani dobavljač ne ispunji ugovorne obaveze, a imajući u vidu propuste i nelogičnosti u provedenoj proceduri javne nabavke, sugerishemo da se razmotri mogućnost raskida postojećeg ugovora i pokretanja novog postupka javne nabavke vezano za avio karte.

Nabavka računarske opreme: Ministarstvo je izvršilo nabavku računarske opreme putem otvorenog postupka. Tenderskom dokumentacijom predviđena je nabavka opreme koja je podijeljena u 4 lota. Uvidom u tendersku dokumentaciju ustanovljeno je da se u pojedinim lotovima predviđa nabavka opreme različite namjene te nabavka opreme iste namjene u odvojenim lotovima. U ponovljenom postupku sklopljeni su ugovori u vrijednosti 34.908,00 KM sa PDV-om za LOT 1A i ugovor u vrijednosti 69.182,10 KM sa PDV-om za LOT 2.

Mišljenja smo da je boljom podjelom nabavke na lotove moguće postići veću konkurenciju i ostvariti povoljniju cijenu. U skladu sa dobrom praksom preporučujemo da se oprema iste vrste nabavlja u okviru istog lota.

Nabavka aktivne računarske opreme, servera, storage sistema i sistema za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i implementacija ORACLE Web Center Content:

Ministarstvo je izvršilo je nabavku aktivne računarske opreme, servera, storage sistema i sistema za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i implementaciju ORACLE Web Center Content putem međunarodnog otvorenog postupka. Nabavka je bila podijeljena na 3 lota i to: lot1- Nabavka aktivne računarske opreme, lot2- Server, storage sistem i sistem za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i lot3- Implementacija ORACLE Web Center Content.

Uvidom u tendersku dokumentaciju uočeno je da u lotu 1 nije definisana minimalna garancija koja mora biti obezbjeđena za tražene uređaje, a u lotu 2 je pored hardvera predviđena i nabavka licenci za Microsoft Windows Server operativne sisteme iako je istu Ministarstvo dužno nabavljati posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor. Također, u lotu 3 predviđa se implementacija ORACLE Web Center Content na licencama koje je Ministarstvo trebalo da dobije kao rezultat sudske nagodbe sa Oracle BH d.o.o.. Ministarstvo nije bilo u posjedu licenci u momentu pokretanja nabavke.

Na prijedlog komisije sklopljeni su ugovori: za lot1 – ugovor potpisan sa dobavljačem Logosoft d.o.o. Sarajevu vrijednosti 493.471,81 KM, za lot3 ugovor potpisan sa dobavljačem INFO STUDIO d.o.o. Sarajevo u vrijednosti 246.051 KM. Za lot2 donesena odluka o poništenju postupka javne nabavke.

Mišljenja smo da pokretanje nabavke usluga značajne novčane vrijednosti koje su zavisne od licenci koje Ministarstvo ne posjeduje nije dobra praksa te zbog značajnog rizika ne preporučujemo ovaj način implementacije usluga. Nabavku licenci za Microsoft Windows Server operativne sisteme potrebno je vršiti posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor. Takođe, mišljenja smo da je prilikom specificiranja opreme neophodno postaviti zahtjeve po pitanju garantnog roka, i to minimalno 3 godine za serversku i mrežnu opremu kako bi se smanjili troškovi održavanja i osigurao kontinuitet poslovanja.

Nabavka migracije telefonskih centrala Ericsson: Ministarstvo je krajem 2013. godine zaključilo ugovor u vrijednosti od 467.999 KM. Ugovorom su definisani zahtjevi koje sistem treba da ispuni nakon migracije, zahtjevi za centralni sistem za nadzor i upravljanje, zahtjevi za centralni sistem za tarifiranje i kontrolu telefonskih troškova i zahtjevi za sistem za integraciju mobilnih telefona u sistem telefonije.

U skladu sa ugovorom, Ministarstvo je imenovalo nadzorni organ koji je zapisnikom konstatovao da početak realizacije migracije telefonskih centrala bude 07.05.2014. godine, što se smatra danom uvođenja u posao izvođača radova. Od dana uvođenja u posao, izvođač radova se ugovorom obavezao da će u roku od 200 radnih dana završiti instalacije, programiranja i puštanja u rad opreme na svim lokacijama. Tehnički prijem je vršila Komisija za tehnički prijem, koja je za svaku lokaciju posebno sačinila zapisnik o tehničkom pregledu. Sistem sa određenim nedostacima zaprimljen je 16.12.2014. godine, što je konstatovano Zapisnikom o tehničkom prijemu. Izvođač radova je dao izjavu da će izvršiti izradu svih ne izvršenih radova u roku od 30 radnih dana nakon što Ministarstvo obezbijedi neophodne preduslove.

Potrebno je da se u što skorijem roku realizuju sve neizvršene obaveze predviđene Ugovorom o migraciji telefonskih centrala za potrebe Oružanih snaga BiH i definisane zapisnikom o tehničkom prijemu, neizvršene zbog ne postojanja adekvatne infrastrukture i opreme koju su trebali obezbijediti pripadnici Oružanih snaga BiH.

Remont helikoptera: Ministarstvo je krajem septembra 2014. godine sačinilo Informaciju o zahtjevu za izmjene i dopune Odluke o višegodišnjem projektu remonta 4 helikoptera za period 2013.-2014. godina. U ovoj Informaciji Ministarstvo je obrazložilo razloge poništavanja postupaka nabavki iz 2013. godine, razloge izmjene tipova helikoptera u proceduri ugovaranja koja je pokrenuta u 2014. godini te razloge poništavanja postupaka u 2014. godine i nemogućnosti realizacije Odluke Vijeća ministara BiH. Naglašen je i značaj realizacije ovog projekta u realizaciji ključnih funkcija Oružanih snaga koje se odnose na obaveznu trenazu letачkog osoblja tokom godine i pružanja pomoći civilnom stanovništvu te predložilo izmjene navedene Odluke po pitanju broja letjelica (umjesto 4 helikoptera da se remontuju 2 helikoptera zbog povećanja cijena remonta) i rokova realizacije (umjesto odobrenog perioda 2013-2014. godina, da se rok realizacije produži do kraja 2015. godine).

Prema informacijama iz tekstualnog dijela finansijskog izvještaja o izvršenju budžeta Ministarstva za 2014. godinu početkom 2015. godine Ministarstvo finansija i trezora BiH i Ured za zakonodavstvo BiH su dali pozitivno mišljenje na prijedlog izmjene navedene odluke.

Imajući u vidu da se radi o značajnom projektu i sa aspekta funkcije Oružanih snaga i sa finansijskog aspekta, iako je riječ zaista o specifičnom i kompleksnom predmetu nabavke, mišljenja smo da Ministarstvo nije pristupilo dovoljno ozbiljno koliko isti to zahtjeva. Uočeno je da je Ministarstvo od početka realizacije ovog projekta (2013. godina) mijenjalo tipove helikoptera i registarski broj helikoptera koje treba remontovati, obim radova i vrstu postupka nabavke.

Potrebno je blagovremeno provesti sve pripremne radnje u vezi sa tehničkim specifikacijama i ispitivanjem tržišta prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka.

Obzirom da nabavka usluga remonta helikoptera još uvijek nije realizovana i da se u narednom periodu planira novi postupak, skrećemo pažnju Ministarstvu da prilikom provođenja novog postupka ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste te unaprijedi ovaj proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora izbjegle eventualni problemi i nejasnoće.

9. Ostalo

- **Potencijalne obaveze**

Uvidom u interne evidencije Odjeljenja za opće i zajedničke poslove, revizija je i ove godine identifikovala značajan broj parnica pokrenutih protiv Ministarstva. Najbrojniji sporovi koji se vode pred nadležnim sudovima, u kojima se ministarstvo pojavljuje kao tužena strana, su sporovi po osnovu naknade štete te sporovi po osnovu rada. U ovom revizijskom izvještaju fokus je bio na parnice i druge postupke koji su u neposrednoj vezi sa ili čiji je osnov postupak javne nabavke roba i usluga koje Ministarstvo provodi, a koji su imajući u vidu veličinu institucije od izrazitog značaja za njen rad.

Neki od najznačajnijih sporova su i dalje oni protiv Ministarstva, od strane tužitelja Army Shop d.o.o. (više parnica u vrijednostima 229.535 KM – kupovina vizira i pancirnih prsluka za deminare; 350.014 KM – kupovina opreme za misiju u Afganistanu; 691.994 KM – promotivni material za vojne olimpijske igre 2010.g.) radi naknade štete. Ovi sporovi su trenutno u stanju mirovanja, odnosno niti jedna od stranaka trenutno ne preduzima bilo kakve procesne radnje, a za isto ne postoji adekvatno objašnjenje.

Spor protiv MEN Prom d.o.o. Travnik (vrijednosti cca 500.000 KM) je ishodovan u korist Ministarstva i to u postupku revizije pravomoćne presude. Iako je spor u konačnici dobijen, mora se primijetiti sporost u rekaciji institucije u pravovremenom dostavljanju dokaznog materijala koji je bio od presudnog značaja.

U pogledu pojedinih postupaka javnih nabavki, njihove realizacije koja nije bila u skladu sa odredbama Zakona, pokrenuti su postupci od strane nadležnih istražnih organa, a u cilju utvrđivanja odgovornosti i eventualnog postojanja elemenata krivičnog djela.

Problemi u pogledu provođenja postupaka javnih nabavki, kao i realizacije potpisanih ugovora su konstantni. S obzirom na brojnost javnih nabavki koje na godišnjem nivou provodi Ministarstvo, iznos sredstava koji se izdvaja za iste, greške u njihovom provođenju postaju generator velikog broja sudskih sporova kao i mogućeg gubitka sredstava.

Revizija je konstatovala da problem spore komunikacije i efikasnog protoka dokumentacije, vezane za parnične postupke, na svim relacijama unutar Ministarstva i dalje postoji. Ovakvo stanje predstavlja otežavajući faktor u radu pravnog odjela koje radi na ovim sporovima u korelaciji sa Pravobranilaštvom BiH.

Menadžment institucije bi trebao iznaći načina, kroz pravnu službu a u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH, da se sporovi u mirovanju okončaju što je prije moguće i na najbolji mogući način za instituciju, imajući u vidu to da proticanje vremena znači i veći ukupni iznos radi zateznih kamata.

Menadžment institucije bi trebao posebnu pažnju posvetiti procedurama javnih nabavki. Od velike su važnosti pravovremeno i precizno planiranje nabavki, te efikasno provođenje postupaka u skladu sa zakonskim odredbama.

Procedure u vezi sa internom komunikacijom u pogledu pravovremenog postupanja u parničnim i drugim sudskim postupcima trebaju biti skraćene čime bi se omogućio što efikasniji i brži protok informacija i akata.

- Programi posebnih namjena

SAR misija

Ugovorom zaključenim još 2007 god sa Direkcijom za civilnu avijaciju Ministarstvo je preuzelo obavezu da za račun Direkcije na teritoriji BiH vrši potragu i spašavanje (SAR misija), a Direkcija se obavezala da će za navedenu uslugu, a na osnovu ispostavljenih faktura platiti 30.000 kg goriva potrebnog za izvođenje letenja za trenažu posada koje su uključene u sastav dežurstva, te troškove za angažovanje, 24-časovno dežurstvo, 4 člana posade helikoptera. S obzirom da zaključenim ugovorom nisu precizno definisana prava i obaveze ugovornih strana, fakturisanje troškova tokom 2014. godine od strane Ministarstva nije bilo. Tačnije u decembru je Ministarstvo izvršilo obračun troškova samo za dežurstvo posade i iste je fakturisalo Direkciji (73.000 KM). Ostale troškove Ministarstvo nije fakturisalo, niti je vršena procjena utroška ostalih sredstava koji se vežu za pružanje ove usluge. Napominjemo da revizija već duži niz godina skreće pažnju na sam način fakturisanja troškova, kao i isplatu naknade/dnevnice za dežurstvo te stoga smatramo da je potrebno zaključenjem novog ugovora precizno definisati prava i obaveze ugovornih strana.

Preporučujemo da Ministarstvo zauzme proaktivan stav po ovom pitanju te da prilikom ugovaranja ove usluge vodi se principom zaštite interesa Ministarstva.

- Donacije

Novčane donacije: U 2014. godini Ministarstvo je evidentiralo pet projekata koji se finansiraju iz donatorskih sredstava, a to su: donacije Vlade SAD-a, donacije prijateljskih zemalja, donacije za Centar za obuku za operacije potpore miru – PSOTC (engl. Peace Support Operations Training Center), donacija Norveškog Instituta za Međunarodne odnose – NUPI i donacija za Futsal Cup for Peace - CISM. Sredstva u iznosu od 1.850.360 KM su prenesena iz 2013. godine, a u toku 2014. godine uplaćeno je ukupno 493.443 KM, tako da je Ministarstvo u konačnici raspolagalo sa 2.343.803 KM. Za praćenje realizacije ovih projekata uspostavljeni su zasebni projektni kodovi u ISFU sistemu.

Centar za obuku za operacije potpore miru – PSOTC osnovano je 2003. godine kao multinacionalni projekt osamnaest država, o čemu je 14.09.2009. godine zaključen Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara BiH i Partnera. Centar se djelom finansira iz budžeta Ministarstva, a djelom iz donatorskih sredstava. Vezano za donatorska sredstva, ukupno je na raspolaganju bilo 1.603.052 KM, ali je u izvještajnom razdoblju utrošeno svega 119.194 KM što predstavlja oko 7% izvršenja.

Nadalje, prema prezentiranim podacima u 2014. godini, kao ni prethodnih godina, nije bilo realizacije na projektu Vlade SAD-a i projektu Donacija prijateljskih zemalja. Ukupno je za ova dva projekta Ministarstvo raspolagalo sa 662.324 KM.

Prema prezentiranim podacima, po svim projektima je u 2014. godini utrošeno svega 182.507 KM, a ostatak u iznosu od 2.161.296 KM je prenesen u narednu godinu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, možemo zaključiti kako je stepen realizacije donatorskih sredstava izuzetno nizak.

Skrećemo pažnju Ministarstvu da zauzme proaktivan stav vezano za realizaciju donatorskih sredstava, te da se pri planiranju finansiranja određenih aktivnosti iz budžeta, vodi računa o mogućnosti korištenja raspoloživih donatorskih sredstava.

Naturalne donacije: Ukupno naturalne donacije aktivirane u 2014. godini iznose 8.396.761 KM sa PDV-om (odnosno 7.100.774 KM bez PDV-a), od kojih se najznačajniji iznos od 7.158.243 KM sa PDV-om (odnosno 5.980.835 KM bez PDV-a) odnosi na primljenu donaciju komunikacijske opreme od vlade SAD. Plaćeni PDV i špedicija na kapitalnim izdacima u 2013. i 2014. godini za primljene donacije iznose 1.295.987 KM i plaćen je iz sredstava kapitalnih izdataka.

Kod stavljanja naturalnih donacija (sa naglaskom na stalna sredstva), uočeno je da se ne aktiviraju sa datumom prijema fakture ili datumom ulaza istih u materijalno knjigovodstvo. Na osnovu prezentiranih informacija, prije izvršenog knjiženja ne postoji jedinstvena sveobuhvatna evidencija prijema naturalnih donacija na nivou Ministarstva i Oružanih snaga, na osnovu koje bi se na vrijeme poduzimale aktivnosti da iste budu ažurno uknjižene u poslovne evidencije (npr. ukoliko se čeka na neke dodatne dokumente, odluke i sl.).

Ponovo sugerišemo Ministarstvu da posveti više pažnje načelu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija sa naglaskom na stalna sredstva te da unaprijedi postupak evidentiranja istih u poslovne knjige Ministarstva.

Pored toga, prijem i evidentiranje naturalnih donacija bi trebalo urediti internim pravilnikom ili drugom vrstom pravnog akta koji bi doprinio da se unaprijedi interna evidencija koja bi trebala biti sveobuhvatna, kao i sam postupak prijema i evidentiranja istih.

Povrat plaćenog PDV-a na primljene naturalne donacije: S obzirom da Ministarstvo svake godine izdvaja sredstva za plaćanje PDV-a na naturalne donacije koje se ostvaruju najvećim dijelom kroz programe pomoći, na koje po prezentiranim informacijama do sada nije ostvarilo povrat izvršene uplate (iako su nam prezentirani podaci da su u nekim slučajevima tražili isti, a povrat uplate bi se mogao ostvariti uz uslov da u dozvoljenom roku dostave potrebnu dokumentaciju), mišljenja smo da ovom segmentu treba posvetiti više pažnje te da u ugovorenim rokovima šalju zahtjeve za povrat uz osiguranje potrebne i adekvatne dokumentacije. Ministarstvo je poduzimalo određene aktivnosti po ovom pitanju (slanje zahtjeva za povrat upućene Upravi za indirektno oporezivanje), međutim do sada kako je prezentirano isti nisu bili riješeni u korist Ministarstva. *Ministarstvu je sugerisano da zauzme proaktivan stav po pitanju povrata PDV-a.*

- **IT revizija**

Sistem za kontrolu i evidenciju plaća: Sistem za kontrolu i evidenciju plaća je razvijen kao nezavisan segment informacionog sistema. U prethodnim godinama su urađena određena poboljšanja sistema te realizovane preporuke koje su se odnosile na kreiranje log zapisa i

rezervnih kopija u skladu sa procedurama. Međutim i dalje postoji mogućnost unapređenja sistema implementacijom dodatnih funkcionalnosti (npr. kreiranjem interfejsa između sistema plaća i kadrova).

Ugovor za nabavku novog sistema plaća i personala je zaključen u 2013. godini. U procesu implementacije došlo je do neusaglašenosti zahtjeva i smjernica šta zaista treba dobavljač da implementira po ovom ugovoru. Dokument kojim se definišu obaveze dobavljača je u međuvremenu usaglašen. U toku je procedura potpisivanja Aneksa ugovora kojim praktično treba da se definišu novi rokovi za implementaciju projekta. Projekat se praktično i dalje nalazi u pred testnoj fazi, a potpisivanjem Aneksa ugovora isti će ući u testnu fazu.

Ministarstvo je za unapređenje postojećeg sistema plaća kao i za povezivanje novog sistema plaća, te za unapređenje cjelokupnog informacionog sistema, izvršilo nabavku i instalaciju mrežne opreme i povezalo 28 lokacija putem SDH mreže.

Kako bi sistem za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji mišljenja smo da treba:

- ***U skladu sa donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, i dalje vršiti kreiranje i čuvanje istih. Vršiti periodično testiranje rezervnih kopija podataka.***
- ***Razmotriti potrebe implementacije interfejsa putem koga bi se jednom unosili personalni podaci za postojeće sisteme kadrova i plaća, imajući u vidu implementaciju novog sistema.***

Unaprijediti proces upravljanja i koordinacije projektima te pravovremeno preduzimati aktivnosti kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u realizaciji istih. Nakon zaključivanja Aneksa ugovora pratiti dinamiku i omogućiti dalju pravovremenu implementaciju projekta.

Spojni putevi: Ministarstvo je planiralo da se svi iznajmljeni spojni putevi u 2014. godini zamijene sa konekcijama na SDH mrežu. Spojni putevi se iznajmljuju, kako bi se putem isti isključivo ostvarila usluga prenosa glasa – VoIP usluga. U postojećem sistemu, na lokacijama koje su povezane na SDH mrežu, istovremeno se više ne plaća zakup vodova. Izvršeno je reprogramiranje postojećih komunikacionih sistema kako bi se omogućio prijenos glasa putem SDH mreže. Realizacijom projekta migracije telefonskih centrala Ericsson pripremljene su ostale lokacije za uvezivanje u VoIP sistem putem SDH mreže.

Trenutno je uvezano 28 lokacija u sistem koji omogućava prijenos podataka i glasa. Od toga je u 2014. i početkom 2015. godine uvezano 9 lokacija koje su bile pod zakupom, dok ostale uvezane lokacije ranije nisu bile pod zakupom. VoIP je implementiran na svim lokacijama.

Sve prethodno (povezivanje na SDH mrežu, reprogramiranje i migracija telefonskih centrala) je uticalo da se troškovi zakupa spojnih puteva u odnosu na 2013. godinu značajno smanje.

Planirano je da se poveže 31 lokacija, a preostale su tačke na kojim je već fizički postavljena oprema. Ostalo je da Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka i Predsjedništvo instaliraju opremu za svoje tačke kako bi se preostale lokacije uvezale u SDH mrežu. Uvezivanjem preostalih lokacija u SDH mrežu dodatno će se smanjiti troškovi zakupa spojnih puteva.

Neophodno je realizovati uvezivanje i preostalih lokacija u VoIP sistem putem SDH mreže te tako implementirati kompletnu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

10. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2014. godinu. U komentarima su uglavnom prihvaćeni nalazi i preporuke revizije.

Članovi tima za finansijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor

Nataša Timotija, viši revizor

Vlatko Malbašić, viši revizor

Seida Kapo, revizor

Nataša Pavlović, revizor

Enes Alić, revizor

Ivona Kozar, revizor

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju i vođa tima

Munevera Baftić, viši revizor

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda budžeta za 2014. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	278.654.000	-96.323	278.557.677	272.717.360	98
Bruto plaće i naknade	189.719.000	300.000	190.019.000	189.900.913	100
Naknade troškova zaposlenih	51.054.000	-574.844	50.479.156	50.072.612	99
Putni troškovi	3.009.000	100.000	3.109.000	3.109.000	100
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	791.000	-44.400	746.600	745.719	100
Izdaci za energiju i kom. usluge	7.473.000	2.900	7.475.900	6.408.010	86
Nabavka materijala	10.676.000	-330.410	10.345.590	7.940.907	77
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	5.592.000	2.459.528	8.051.528	7.422.216	92
Unajmljivanje imovine i opreme	384.000	15.000	399.000	314.966	79
Izdaci za tekuće održavanje	6.800.000	-2.928.150	3.871.850	3.870.153	100
Izdaci za osiguranje	354.000	184.800	538.800	538.534	100
Ugovorene i druge posebne usluge	2.802.000	719.253	3.521.253	2.394.330	68
2. Kapitalni izdaci	3.900.000	-1.724.677	2.175.323	1.906.066	88
Nabavka zemljišta		0	0		
Nabavka građevina		0	0		
Nabavka opreme	3.890.000	-1.904.427	1.985.573	1.890.939	95
Nabavka ostalih stalnih sredstava		189.750	189.750	15.127	8
Rekonstrukcija i invest.održavanje	10.000	-10.000	0		
3. Tekući grantovi	50.000	0	50.000	50.000	100
Grantovi pojedincima	50.000		50.000	50.000	100
3.a Kapitalni grantovi	250.000	0	250.000	250.000	100
Kapitalni grantovi pojedincima	250.000		250.000	250.000	100
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	7.480.000	7.480.000	0	0
Remot helikoptera		7.480.000	7.480.000		0
5. Novčane donacije	0	2.343.803	2.343.803	182.507	8
Donacije Vlade SAD-a		558.706	558.706	0	0
Donacija prijateljskih zemalja		103.618	103.618	0	0
Središte za obuku za operacije potpore miru - PSOTC		1.603.052	1.603.052	119.194	7
Obuka i edukacija specijaliziranog personala OS BiH - NUPI		59.013	59.013	49.066	83
DonacijaVI CISM FUTSAL CUP for PEACE		19.414	19.414	14.247	73
Ukupno (1+2+3+4+5)	282.854.000	8.002.803	290.856.803	275.105.933	95

Napomena:

U koloni 3 - Usklađivanje budžeta uključena je Izmjenama i dopunama zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik broj 60, restrukturiranje budžetskih sredstava, Odobrena tekuća rezerva, višegodišnja kapitalna ulaganja i novčane donacije van budžeta.

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 28.02. 2015. godine.

Ministar:
Marina Pendeš

Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2013	31.12.2014.	Index 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.090.536	827.612	76
Novčana sredstva	187.034	192.413	103
Kratkoročna potraživanja	903.503	635.199	70
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	51.509.182	239.464.731	465
Stalna sredstva	69.986.119	283.970.610	406
Ispravka vrijednosti	18.476.937	44.505.968	241
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	52.599.719	240.292.343	457

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	34.911.982	35.238.101	101
Kratkoročne tekuće obaveze	7.352.669	4.385.293	60
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	20.217.074	20.375.530	101
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	7.342.239	10.477.277	143
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Izvori sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	86.421.165	274.702.833	318
------------------------------	-------------------	--------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 28.02. 2015. godine

Ministar:
Marina Pendeš

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2014. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva finansija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1/12 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2014. godinu (Službeni glasnik BiH broj 104/13) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 02.04.2015.god.

Ministar:

Marina Pendeš